

SLOVENSKI

Poročevalec

Izdaja in tiska Casopisno-založniško podjetje Slov. poročevalec. — Direktor: Rudi Janžura. — Glav. in odgov. urednik: Sergej Vošnjak. — Za tisk odgovarja Fr. Plevel. — Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ul. št. 1 in 2, telef. št. 23-523 do 23-528. — Uprava: Ljubljana, Tomšičeva ulica št. 1/II, telef. št. 23-522 do 23-526. — Oglasi oddelček Ljubljana, Titova c. 7, telefon št. 21-898, za ljubljanske naročnike 23-463, za zunanje 21-832. — Poštni predal št. 29. — Ziro račun pri Kom. banki, Ljublj., št. 60-KB-5-2-367. — Mesec, naročnina 230 din.

Boljšo gmotno podlago družini

Iz govora Edvarda Kardelja na V. plenumu zveznega odbora SZDL Jugoslavije na Brionih

Na plenarnem sestanku zveznega odbora Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije je v razpravi o referatu Dobrivoja Račevskega govoril tudi Edvard Kardelj, ki je med drugim dejal:

»Mislim, da je v referatu posebej pravilno postavljeno, da v naših pogojih, v našem politično družbenem sistemu načelno problem enakopravnosti žene kot poseben problem ne obstoji. V tem pogledu bi šel še dalje in bi dejal, da tega problema tudi v naši praksi ne gre obravnavati kot ločen in izoliran problem žene. Zdi se mi, da nas pogosto evira, ker na tak način postavljamo to vprašanje, da nas prav to pogosto evira: da bi lahko videli ne samo pravo vsebino problema, temveč tudi sredstva, ki jih je treba podvzeti, da bi ti isti vidiki tega problema, ki še obstoje v naši praksi, lahko praktično reševali. Mislim, da gre tu za prvenstveno obče družbeno vprašanje, za določen problem zaostalih razvoja proizvodnih sil in vsega ostalega, kar se povezuje na tej osnovi. Kot bi bilo nesmiselno trditi, da se socializem lahko gradi samo na zavesti, samo na agitaciji za socializem, samo na političnem

delu, samo na političnem formiranju socialistične zavesti, a ne prvenstveno na izgradnji ekonomskih odnosov, materialne baze, ki spreminja odnose, tako je tudi s tem vprašanjem, ki je sestavni del družbenih odnosov. Zaradi tega se mi zdi, da je za nas važno, da prav to spoznamo in da pri poznavanju tega problema izhajamo od vzrokov za izhodiščne točke, in da se ne vrtimo samo v sferah posledic, ki nastajajo zaradi določenih ekonomskih odnosov.

Tovariš Miha Marinko se je vrnil iz Rima

TRST, 20. apr. (Po tel.) Davl ob 8.30 je z rimskim brzovlakom prispel v Trst predsednik Ljudske skupščine LRS Miha Marinko, ki se je mudil v Rimu kot član delegacije SZDL Jugoslavije.

Predsednik Marinko je ob prihodu v Trst dejal, da je bila razprava zelo zanimiva, izpržna in stvarna ter je pomnila odstraniti marsikatero pomislek, ki so jih diskutanti formulirali v začetku razprave. »Bili smo lepo sprejeti ter lahko rečem, da je bila razprava o našem delavskem samoupravljanju uspešna in koristna.

Popoldne je predsednik Marinko nadaljeval pot v Ljubljano.

Med odmorom na zasedanju V. plenuma zveznega odbora SZDL Jugoslavije na Brionih. — V ospredju predsednik Tito, Ivan Krajačić in Petar Stambolić

Hammarškjöld gladi

Generalnemu sekretarju OZN se je posrečilo usmeriti reševanje suškega vprašanja k organiziranemu sodelovanju — Egipt spet obtožil Izrael, da pripravlja novo agresijo

NEW YORK, 20. apr. (Tanjug) V zadnjih dneh je opaziti na sedežu OZN zelo živahno diplomatsko dejavnost, v kateri igra Hammarškjöld brez dvoma zelo važno vlogo. Sekretarju se je posrečilo v neposrednih stikih z egiptovsko vlado usmeriti reševanje suškega vprašanja k organiziranemu sodelovanju glede vseh vprašanj plovbe.

Velika večina delegacij v Generalni skupščini priznava pomolno egiptovsko suverenost nad Suezom, egiptovska diplomacija pa se trudi, da se organizirano sodelovanje nikakor ne bi organiziralo tako, da bi bilo to v škodo suverenosti Egipta. V nekaterih zahodnih delegacijah pa je slišati mnenje, da bi bilo mogoče doseči to sodelovanje tudi z ustanovitvijo »posvetovalnega« organa s tak-

snimi pooblastili, da bi jih le težko mogli označiti kot posvetovalna. Zato domnevajo, da je Hammarškjöldova naloga izglajevati nasprotja s stališča suverenih prav Egipta nad Suezom in mednarodnih interesov glede svobodne in neodvisne plovbe skozi prekop. Pričakujejo, da se bo Hammarškjöld prihodnje dni še bolj potrudil, čimprej rešiti to vprašanje v skladu s sklepi OZN.

Tudi Hijari v Siriji

Novi načelnik jordanjskega generalnega štaba je odstopil in se umaknil v Damask — Izjava Nabulsija »Pravdi«

Amman, 20. aprila (Reuter) Danes so uradno sporočili, da je načelnik generalnega štaba jordanjske vojske general Hijari odstopil. Domnevajo, da je nato zbežal v Sirijo, kjer se mudi tudi njegov prednik general Navar, ki ga je bil prejšnji teden odstavljal kralj Hussein.

Poučeni trdijo, da je general Hijari odstopil zato, ker so kralj in njegovi privrženci, ne da bi se bili posvetovali s Hijarijem, odpuščili iz vojske 60 častnikov in jih zamenjali z bečuni.

Jordanjski generalni štab je imenoval odbor, ki bo preiskoval dogodke prejšnjega tedna. V odboru so tri vojaške osebnosti, ki so imele večerjati prvi sestanek. Pričakujejo, da bo odbor ta teden poročal kralju Husseinu in generalnemu štabu.

Poučeni trdijo, da je general Hijari odstopil zato, ker so kralj in njegovi privrženci, ne da bi se bili posvetovali s Hijarijem, odpuščili iz vojske 60 častnikov in jih zamenjali z bečuni.

Čeprav poročila agencija TASS, da je jordanjski minister za zunanje zadeve Nabulsij izjavil, da je glavni smoter jordanjske zunanje politike nadaljevanje zvez z vsemi prijateljskimi državami, jordanjsko gospodarstvo potrebuje pomoč in Jordanjo bo sprejel od vsake države, ki jo bo ponudila brez pogojev. Pomoč naj ugotovi jordanjsko neodvisnost in olajša Jordanju politiko pozitivne nevtralnosti. Nikoli ne bomo vodili politike, ki bi omejevala našo suverenost, je dejal Nabulsij. Pomoč, ki jo je Jordan dobil od arab. drž., je bila koristna in je popolnoma nadomestila finančno pomoč, ki jo je prej dajala Velika Britanija. Jordan ni napadel, vendar pa se mora jordanjska armada utrjevati spričo napadnosti Izraela in Imperialistov.

KABUL, večerjati je bil podpisan sporazum med Sovjetsko zvezo in Afganistanom o sovjetski tehnični in gmetni pomoči za obnovo in razširitev letališča v Kabulu.

Prvi neuspeh

Odposlanec predsednika ZDA Richards po prvih posreditvah ni dosegel sporazuma v Jemenu

KAIRO, 20. aprila. Egiptovska agencija za Srednji vzhod je poročala, da posrednik predsednika Eisenhowerja za Srednji vzhod Richards ni mogel doseči nikakega sporazuma z jemensko vlado glede nameri predsednika ZDA za Sred. vzhod. Sprejelo o razgovorih še ni bilo objavljeno. Računajo, da bo Richards danes prispel v glavno mesto Sudana Kartum.

po vesteh iz State Departmenta se je osem držav na Srednjem vzhodu izjavilo za Eisenhowerjevo doktrino. Tako je izjavil v posebnem poročilu Jamesa Richards kongresnim odtozom v zvezi z njegovo mislijo

po vesteh iz State Departmenta se je osem držav na Srednjem vzhodu izjavilo za Eisenhowerjevo doktrino. Tako je izjavil v posebnem poročilu Jamesa Richards kongresnim odtozom v zvezi z njegovo mislijo

v državah Srednjega vzhoda. Vsebinska teza poročila ni bila objavljena. State Department pa je sporočil, da je zizid Richardsovega poslanstva zelo razveseljavila in da skupna sporočila, ki jih je objavil Richards v vladnih tednih držav, izražajo željo, da bi se pridružile Eisenhowerjevi programu za Srednji vzhod. Države, ki jih naštevajo poročilo, so Libanon, Libija, Turčija, Iran, Pakistan, Afganistan, Irak in Saudska Arabija.

Nova sovjetska nota o Srednjem vzhodu

London, 20. aprila (Reuter). Zastopnik britanskega ministrstva za zunanje zadeve je danes sporočil, da je britanska vlada sprejela novo sovjetsko noto o problemih Bliznjega vzhoda. Noto so večerjati izročili v Moskvi diplomatskim predstavnikom Velike Britanije, Francije in ZDA.

Države, ki jih naštevajo poročilo, so Libanon, Libija, Turčija, Iran, Pakistan, Afganistan, Irak in Saudska Arabija.

Sklicanje sej odborov za gospodarstvo pri republikanskem zboru in zboru proizvajalcev Ljudske skupščine LRS

Predsednika odborov za gospodarstvo republikanskega zbora in zboru proizvajalcev LRS sklicujeta seji odborov za sredo, 24. aprila ob 16. uri v prostorih Ljudske skupščine LRS. Predlog dnevnega reda: Obravnava in sklepanje o predlogu odloka o spremembah in dopolnitvah družbenega plana LR Slovenije za leto 1957.

Sklicanje sej odborov za gospodarstvo republikanskega zbora in zboru proizvajalcev LRS sklicujeta seji odborov za sredo, 24. aprila ob 16. uri v prostorih Ljudske skupščine LRS.

VREME

Stanje vremena dne 20. aprila: širok greben visokega zračnega pritiska se razprostira od Azorov preko Srednje in Vzhodne Evrope v Sibirijo. V vsehah pa dotokna srednja Evropa. Hladišni zrak ter povzročila nestalna vreme. Napoved za nedeljo: Spremenljivo oblačno vreme. Zjutraj po kotlinah zamrzne, popoldne namazne in krajevnim pozam. Najnižje nočne temperature med 2 in 6. v Primorju okoli 9. najvišje dneвне do 19 stopinj C.

Presenečenje ob praznikih

(Od našega stalnega dopisnika)

Pariz, 20. aprila. Odločitev razdelitvi 250 milijard, ki jih je treba priskrbeti, je lakonično in ne daje nobenih podrobnosti, obvešča nas samo o tem, da je to končno storjeno. Mollet bo do četrtka odsoten in tako ne preostaja javnosti nič drugega, kakor da ugiba, izra katerega ovinka prej nevarnost. Dejstvo, da niso objavili rezultatov seje ministrskega sveta, je že samo po sebi nekaj nenavadnega in zato ni čudno, da ves tisk razburjeno razpravlja o tem.

Vse to pa seveda daleč zaostaja za dogodkom dneva — Titovim govorom na plenumu Socialistične zveze, ki mu je ves pariški tisk posvetil največjo publiciteto in pozornost.

riške ječe (122 aretacij) in obogatila orožarne za nekaj nočev. Tudi »pacifikacija« Pariza je torej v polnem teku.

Spolšno mnenje je, da bo razzen teh 250 milijard treba najti še novih 150 in da zato ni več mogoče dvomiti o povečanju davkov, če ne celo o popolnoma novih finančnih uredbah. Socialistični krogi kaže niso naklonjeni povečanju taksa na predmete široke potrošnje in bi se raje odločili za usmeritev na direktne davke, kar bi pa po drugi strani izjavilo pravcato reformo zakonov o državnih financah, česar pa brez odobritve parlamenta ni mogoče storiti.

Kljub temu, da se vedno trajajo zaostreni odnosi, ki jih je izjavil maršalov govor v Pulju, ki so ga francoski uradni krogi kot celota sprejeli kot težko žalitev (čeprav je najostrejša sodba večinoma v prvi vrsti socialistični stranki), kljub temu, da isakšni odnosi povzročajo skoraj ignoranco vsega jugoslovanskega in gre to celo tako daleč, da se skoraj nihče iz krogov vlade ni pojavil na otvoritveni predstavi Gledališča narodov, so pa danes vsi listi od najreakcionarnjših do najzmernejših objavili citate iz Titovega govora. Res čuden pojav! Kadar kritiziramo Francijo, se motimo, ko pa govorimo o Sovjetski zvezi, imamo popolnoma pravi. Seveda pa to velja za tisk, čigar ideologija se z našo ne strinja, kajti »Humanit« ni prešel brez komentarskega jev preko tega govora. »Tito« ponovno polemizira s Sovjetsko

zveze... Smatra za oportuno, da se vrata na teze, ki jih je razvil v svojem puljskem govoru, ki pa za služiško skrajno kritiko... V zvezi z delom govora, ki se nanaša na Vojvodino, nas »Humanit« opozarja, da se moramo zahvaliti prav akcijam Sovjetske zveze in Kadarjeve vlade, ki je zadušila kontrarevolucijo, da naša notranja enotnost ni bila morada razbita. V svojih pripombah si upajo celo dalje: »Brez socialističnega tabora, na katerega je Jugoslavija hotel ali nehoti vezana, si socialistične Jugoslavije ne bi bilo mogoče zamisliti...«

Vztrajno se širijo glasovi o povečanju cen nekaterih predmetov: tobaka, bencina, gospodinskih strojev, poštnih in telefonskih tarif. Toda s tem bi se podrla ravnoteža na seznama osnovnih potrebščin, ki je že itak zadnje čase zrasel na 250, da bi se na ta način skrilo povečanje stroškov za vsakdanje življenje. Borba proti inflaciji je torej na višku in francoska vlada je podvela skoraj vse, da bi se izognila nesreči —

Policija je davj pripravila prijetno velikonočno presenečenje 18. pariškemu okrožju, v katerem stanujejo večina sevevnoofitanci in ki ga zato ljudje imenujejo pariško Medinon ali Kasbo. Ob 4. zjutraj je 800 policajev in orožnikov, obo-roženih s strojnimi in kratkimi puškami, obklopijo ta del mesta ter prevrnijo vsako hišo od kleti do strehe. Štirinajsturna preiskava je napolnila pa-

Današnji »Times of India« piše o delu razorožitvenega pododbora in ugotavlja, da je stališče članov pododbora videti nenavadno optimistično, in svari pred velikim optimizmom. Po mnenju časopisa zadnji ameriški predlog za razorožitev zelo mnogo ob-

Razgovori o radiodifuziji

Bukarešta, 20. aprila. Radijska postaja Bukarešta je poročala, da se v Bukarešti končali razgovori med zastopniki romunske in jugoslovanske radio-difuzije.

Kongres KP Britanije

London, 20. aprila (Tanjug). Drugi dan 25. kongresa britanske komunistične partije je generalni sekretar partije Ognjen odgovoril na številne kritike na račun stališča, ki ga je CK zavzel do dogodkov na Madžarskem. Gojan je izjavil, da je centralni komite pravilno ravnal, ko je odločno podprl »stališče« Sovjetske zveze proti kontrarevoluciji na Madžarskem.

zavrnil pet amandmajev, od teh dva o Madžarski, sprejel pa je šestega o odnošjih z laburistično stranko in enotnosti socialističnega boja.

»Da bi bila mera polna, pa je »Humanit« objavil tik ob svojem poročilu o Titovem govoru izjavo Mehmed Šehua »Izvestila« o tem, kako raste ponovno napetost med Jugoslavijo in Albanijo in kako je albansko vodstvo storilo vse, kar je moglo, da bi se odnosi popravi. Aluzija je preveč očitna, da je človek ne bi razumel: Jugoslavija je odgovorna za takšno stanje.

Po glasovanju je namestnik generalnega sekretarja Mathews podal referat o britanski poti v socializem. Pripravičani smo, je rečeno v referatu, da socializem lahko nastane samo kot posledica prevzema oblasti iz rok kapitalizma. Dejstvo, da se da tako revolucija izvršiti mirno, ne spreminja bistva revolucije. K programu britanske poti v socializem je bilo vloženih nad 2.200 resolucij.

Iz govora tov. Edvarda Kardelja

(Nadaljevanje s 1. strani)

Ša. Zdi se mi, da bi morali v praksi mnogo več razpravljati, iskati in ugotavljati, kaj so konkretne rešitve.

Za ilustracijo bi se zadržal na enem vprašanju, na vprašanju nasprotja, ki neizbežno nastaja med nujnimi, še večjim zaposlovanjem žene in socialno ekonomskim položajem družine kot tudi njenimi notranjimi materialnimi, odnosi. Jasno je, da se bodo žene v Jugoslaviji zaposlovale v vse večji meri, to je v tisti meri, v kateri se bodo razvijale proizvodne sile v Jugoslaviji. Vse dokler obstaja ogromna rezerva delovne sile na vasi, kjer je kmetijska proizvodnja slabo razvita, kjer je proizvodnja nizka, ima zaposlovanje žene svoje priložne trdne meje. Ne gre samo za zaposlost v poljovanih, temveč tudi za določeno družbeno ekonomsko logiko, ki bo vplivala zelo ostro, če se ne izpremenijo položaj in notranji ekonomski odnosi v družini. Z drugimi besedami, pri sedanjem pomenu žene za primitivno gospodinjstvo in otroke, ki zavisi izključno od skrbi matere in družine, je delo moških v podjetjih in ustanovah produktivnejše od dela žene.

Odtod se pred nas postavlja najvažnejša naloga, da paralelno s povečanjem zaposlovanja žene sistematično delamo na spremembi položaja družine. To ni samo problem žene, to ni družbeni in ekonomski problem naše socialistične družbe sploh. Nemogoče se je ekonomsko razvijati, nemogoče je doseči maksimalno produktivnost dela pri delavcih — ženeh in moških v proizvodnji, če ostane tako družinsko gospodinjstvo kot je to do sedaj, če ostane tako kot smo ga posedovali.

Na tem področju je načelno pravilno postavljena naloga izgradnje mreže servisov, ki morajo biti materialna osnova naše nove socialistične družine, zgrajene — kot se v referatu pravilno poudarja, na ljubezni in medsebojnem razumevanju,

ekonomsko samostojnih zakonitih tovarišev. Toda v praksi je to, kar smo na tem polju dosegli, zelo drago. Obstoječi servisi so nevezdržno dragi, ne glede na to, ali jih plača individualni koristnik ali družba. Naša ekonomika ne more vzdržati marsičesa od ustvarjenih form. Pri nas imamo večje domove in jasli, kjer vzdrževanje enega otroka stane zelo mnogo, kar praktično pomeni, da je treba za njegovo vzdrževanje čisto dati velik del plače delavca. Katera družba bi to lahko vzdržala? In če družba tega ne financira, ostane v takem primeru žena rajši doma in sama skrbi za svoje otroke.

Glede na to moramo vse te naloge reševati na cenejši, praktični način. Tu ne gre samo za otroške domove, temveč tudi za menze, družbeno prehrano, komunalne usluge, družine itd. To pa moramo doseči s pomočjo sodobnejši tehnični podlagi. Kakor se ne more z mehaničnim sestavljanjem obrtnih delavnic napraviti moderna tovarna, tako tudi ne moremo dati niti naših novi socialistični družini kolektivno, tehnično in gospodarsko podlago, ako ostanemo pri ostalih tehnikah, ki je ustrezala individualnemu hišnemu gospodinjstvu. Naše tovarne prehajajo sedaj n. pr. v proizvodnjo strojev za pranje za eno družino. Ti stroji so dragi in si jih mora zelo majhno število ljudi nabaviti. Ne postavlja se vprašanje, da bi družba morala prevzeti breme, da bi vsakemu človeku dajala regres in da bi mogel na ta način priti ceneje do sredstev, ki bi ustrezala njegovi možnosti. Na tak način ne bi ničesar dosegli in bi ga morali opustiti prej, preden bi dosegli zaželene rezultate. Medtem pa naše tovarne še nadalje izdelujejo take stroje. Zdi se mi, da bi bilo bolje, ako bi se usmerile v proizvodnjo strojev za stanovanjske bloke, ki bi se jih moglo posluževati več tisoč ljudi. Na ta način bi ljudje prišli do cenejših uslug.

Sedaj imamo po mojem mnenju instrumente in organizacijske oblike, v okviru katerih moramo rešiti te probleme na drugačen način. To so komuna, stanovanjska skupnost in tovarna s svojimi skladi za prosto razpolaganje, pa tudi orientacija za postopno dvigovanje življenjskega standarda bo omogočila, da se bo vse večji del sredstev stekal za razvijanje družbene, gospodarske in tehnične podlage naše družine. Ne bi se smeli zatekati — bilo bi pa tudi gospodarsko popolnoma nerealno — k politiki finansiranja vseh teh nalog iz nekakšnih centralnih blagajin v obliki nekakšnih družbenih regisrov. Zdi se mi, da bi bilo potrebno od spodaj, namreč v stanovanjski skupnosti, v tovarni, v komuni in v osebnih dohodkih delovnega človeka, postopno zbirati sredstva in skladi, ki se bodo mogli uporabljati za izgradnjo tega mehanizma družinskih servisov.

V zadnjih razpravljanih v skupščini in predlogih, ki so bili predloženi v javno diskusijo, so podane koncepte o stanovanjskih skupnostih. Mislim, da smo za rešitev tega problema, o katerem govorimo danes, ustvarili najvažnejšo organizacijsko obliko prav v stanovanjskih skupnostih. Z drugimi besedami, je tu po mojem mnenju najvažnejša značilnost, ka-

tere se imamo predvsem oprijeti pri reševanju problemov dne. Referat pravilno poudarja, da je stanovanjska skupnost dejansko razširjena družina v tem smislu, ker se v okviru stanovanjske skupnosti postopno ustvarja tehnična podlaga, ki bo v temelju oprostila ženo gospodinjstvenih poslov in ji omogočila zaposlitve se in se vključiti v družbeno življenje. In ne samo to! V okviru stanovanjskih skupnosti bomo mnogo ceneje prišli do večjih rezultatov kakor s sedanjim sistemom. Vzemimo samo kot primer problem otrok. Ako bi imeli organizirane stanovanjske skupnosti v naseljih, mestih, zlasti pa v industrijskih središčih, in ako bi imeli načrt komune, po katerem bi morali združevati delo stanovanjskih skupnosti, bi mogli v vsakem bloku zagotoviti ne popoln dom, toda vsaj nekakšno sob za otroški vrtec, za otroške jasli itd. V takih majhnih jaslih in vrtcih ne bi bilo potrebno, da bi bile zaposlene medicinske sestre, zdravniški in visokokvalificirani strokovnjaki, ki jih sedaj iščejo, temveč žene iz tega bloka, ki so pogosto nezaposlene, starejše žene, ki imajo dovolj časa in smisla za takšno delo in ki bi bile za malenkosten honorar pripravljene delati z otroki, jih varovati itd. Zdravstvena služba za ves rajon bi mogla biti organizirana tako, da bi mogla stalno obiskovati bloke in spoznavati, kako delajo v njih, ter posredovati tamkaj, kjer bi bilo potrebno. Gotovo bi takšen otroški vrtec ne večjal toliko kakor sedaj. Enako je tudi n. pr. s pralnici, ki bi jih zgradili v takem sistemu in ki bi bile vse-kakor cenejše.

Tudi moderna družbena prehrana bi se mogla usmeriti tako. Prav tako trgovina, zlasti trgovina s osnovnimi potrebščinami, kjer bi mogli državljani organizirati v določenem smislu nadzorstvo, zlasti z ustanavljanjem potrošniških svetov, o katerih je govoril tov. dr. Brečelj. To je po mojem mnenju tista materialna podlaga, ki jo moramo zgraditi in ki jo moramo izpopolniti v določenih dobi s sredstvi, katere mora dajati v tej smeri naša družbena skupnost. Državljanji bi namreč razvijali iniciativno za graditev takega omrežja družbenih servisov, ki bi jim neposredno in največ pomagali v njihovem vsakdanjem življenju. Seveda bi tu morala pomagati komuna, sodelovati bi morala podjetja s svojimi skladi za samostojno razpolaganje itd. Kar pa je posebno važno, bi se v taki akciji ne ustvarjale — kar se sedaj pogosto dogaja — samo posamezne ustanove, ki so drage in ki dajejo usluge le majhnemu številu ljudi, temveč bi zares šli v širino, seveda postopno in po materialnih možnostih.

Ako bi se na ta način lotili problema družine in s tem tudi reševanja problemov žene, potem ne bi samo pomagali zaposleni ženi, temveč tudi zaposlovanju novih žen, ker bi lahko v teh pralnicih, servisih, otroških vrtcih in raznih komunalnih ustanovah take vrste, ki bi se naslanjale na stanovanjske skupnosti in komuno, zaposlili tudi celo vrsto žen, ki bi se ne moglo zaposliti na drug način. Zena pa, ki bi se na tak način uveljavila v družbenih in v gospodarskih odnosih, pa tudi po svoji zaposlitvi v tovarni in svojem delu v okviru takšnega komunalnega mehanizma, bi se uveljavila tudi v komuni, v svetlih komunah in v drugih družbenih organih. S tem bi žena hitreje dobila svoje ustrežno družbeno mesto in bi se v takih okoliščinah moral okrepiti njen družbeni položaj. Pod takimi pogoji bo tudi zavestna borba vodilnih socialističnih sil proti zaostalim pojmovanjem dala mnogo večje uspehe.

Tako mislim, tovariši, da bi se zaradi tega morali usmeriti prav v ta sektor kot glavno področje našega dela.

Visoki obiski na zagrebškem sejmu

Zagreb, 20. apr. Mednarodni spomladanski sejem v Zagrebu so obiskali dopoldne podpredsednika zveznega izvršnega sveta Edvarda Kardelja in Aleksandra Rankoviča, predsednik zvezne ljudske skupščine Petar Stambolič, podpredsednik zvezne skupščine Vladimir Simić, predsednik ljudske skupščine Srbije Jovan Veselinov, državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović, člana zveznega izvršnega sveta Mijaško Todorović in Avdo Humo, predsednik izvršnega sveta ljudske republike Srbije Miloš Minić, zvezni državni sekretar za notranje zadeve Svetislav Stefanović in drugi.

Po triurnem ogledovanju domačih in tujih razstav je podpredsednik zveznega izvršnega sveta Aleksander Ranković izjavil, da je po njegovem mnenju sejem zelo dobro uspel.

«Za razliko od jesenskega velesejma», je dejal Aleksander Ranković, «se je sedaj

značilnost za reševanje tega problema. Toda ne smemo prepuštevati te naloge in borbe samo ženskim organizacijam. Vse naše politične organizacije, predvsem Socialistična zveza, zlasti pa njene osnovne organizacije, bi se morale pritegniti, da bi v okviru komune in vse naše družbene skupnosti reševale v tej smeri probleme, o katerih smo govorili.

Plenum Zveze ženskih društev Slovenije

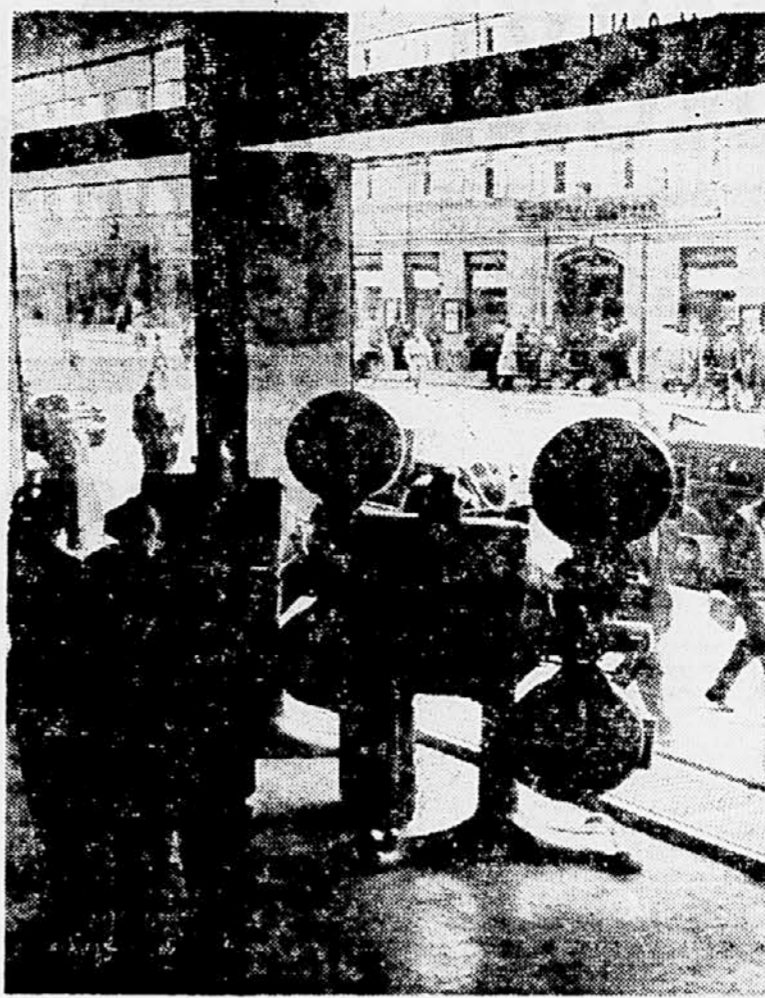
V ponedeljek, 22. aprila, ob 9. uri bo v Ljubljani v Klubu ljudskih poslancev II. plenum Zveze ženskih društev Slovenije z naslednjimi dnevnimi redom:

Oblike razbremenitve žene-delavke.

Na plenum so poleg članic Upravnega odbora ZZZ vabljene tudi predstavnice družbenih in političnih organizacij ter društev, ki rešujejo problematiko zaposlenih žensk.

Turisti na Kvarnerski obali

REKA, 20. aprila. S tremi posebnimi vlaki, avtobusi in avtomobili je večeraj in danes prispelo na Kvarnersko obalo 2800 turistov, največ iz Zahodne Nemčije in Avstrije. Zasedli so vse razpoložljive prostore v Opatici in Lovranu, kar je nenavadno v tem času. Danes je skupina 500 tujih turistov napravila izlet z ladjo na otok Rab, druga skupina 300 turistov pa bo jutri obiskala Postojnsko jamo.

Po arhitektonski zamisli ing. Medvečka urejena industrijska prodajalna »Iskre«, ki so jo odprli večeraj v palači Glavne zadržne zveze v Ljubljani, kjer bodo našli svoje prostore tudi Iskrino predstavništvo za LRS, njeno veleprodajno skladišče in obračunski center koordinacijskega biroja »ITEŠ«. Prodajalna je po vrstnem redu že peta v državi. Široko zastekleno stenske površine skorajda odpravljajo mejo med ulico in prostori prodajalne, ter tudi naš posnetek napravi vtis kot bi kinoprojektorji stali na pločniku nasproti »Tehnometala«.

S PLENUMA ZDRUŽENJA SLEPIH SLOVENIJE

Slepi bodo gradili stanovanja

Uvedba govorečih knjig in namestitvev socialnih delavcev — Priznanje sveta za socialno varstvo LRS organizacijam slepih in njihovim funkcionarjem

LJUBLJANA, 20. apr. — Večeraj se je začel razširjeni plenum Zdrženja slepih Slovenije, ki so mu prisostvovali predsednik Zveze slepih Jugoslavije Stevo Uzelac, predstavnik združenja Hrvaške, republiškega sveta za socialno varstvo in raznih organizacij.

Na plenumu so v smislu sklepov I. kongresa združenja, ki je bil lani, izčrpano obravnavali razen o organizacijskih in gospodarskih zadevah aktualne probleme slepih v vseh področjih. Zelo obširna je bila razprava o rehabilitaciji in zaposlitvi ter glede na to tudi o izgradnji stanovanj za slepe. Od lanskega I. kongresa je bilo nanovo zaposlenih 24 slepih, tako da je vseh slepih v delovnem razmerju organizacije v Mariboru, Kranju in Ljubljani. Sklenili so tudi, da je treba z vso vztrajnostjo doseči, da se bodo slepi v lastna stanovanja, ki jih zasedajo tuje stranke, v Ljubljani n. pr. stanuje v hiši, ki je last združenja, v enem izmed stanovanj 13 slepih, v drugem pa na isti površini 3 tuji ljudje, ki niso v družinskem razmerju.

V obravnavi kulturno-prosvetnega dela so poudarili uva-

novanjsko stisko za zaposlene slepe, je Zveza slepih Jugoslavije na svojem zadnjem plenumu sklenila, naj republiška združenja s sredstvi iz Jugoslovanske loterije ustanovijo poseben stanovanjski sklad. Glede na to je današnji plenum sklenil, da bodo 20 odstotkov sredstev iz dohodkov Jugoslovanske loterije vložili v gradnjo stanovanj, ki jih naj zgradijo osnovne organizacije v Mariboru, Kranju in Ljubljani. Sklenili so tudi, da je treba z vso vztrajnostjo doseči, da se bodo slepi v lastna stanovanja, ki jih zasedajo tuje stranke, v Ljubljani n. pr. stanuje v hiši, ki je last združenja, v enem izmed stanovanj 13 slepih, v drugem pa na isti površini 3 tuji ljudje, ki niso v družinskem razmerju.

V obravnavi kulturno-prosvetnega dela so poudarili uva-

janje govorečih knjig za slepe, ki jih v svetu že delj časa s pridom uporabljajo. To so magnetofonski trakovi trajnega značaja, s pomočjo katerih se slepi lahko učijo tujih jezikov, posredujejo jim pa tudi teme z raznih političnih, umetniških in drugih področij. Plenum je soglasno sklenil, da je treba letos nabaviti take govoreče knjige za glavna središča, hkrati pa v Ljubljani, Mariboru, Celju, Gorici in Koper. Nedvomno je, da je uvedba govorečih knjig za slepe poleg Braillevje pisave ena največjih pridobitev za pomoč slepih pri kulturno - prosvetnem delu.

Poleg omenjenih pridobitev bodo slepi letos uvedli tudi socialne delavce. Za sedaj bo nameščenih v vsej Sloveniji pet socialnih delavcev, ki bodo obiskovali vsakega posameznega slepega na domu, se seznanjali z njegovo socialno in drugo problematiko in vsak problem tudi konkretno reševali.

Na plenumu je predsednik Zveze slepih Jugoslavije Stevo Uzelac izročil dr. Antonu Kržišniku diplom o njegovih izložitvah za častnega člana Zveze slepih Jugoslavije. To priznanje je dr. Kržišnik prejel za dolgoletno in požrtvovalno sodelovanje v organizaciji slepih. Predstavnik sveta za socialno varstvo LRS Baldožur Milošević pa je v imenu sveta izrekel pohvalo vsem organizacijam slepih in njihovim funkcionarjem za dosegane delo, ki so ga uspešno opravili v korist in zaščito slepih Slovenije.

V hotelu „Savinja“ v Celju bodo uredili dijaški internat

Celje, 20. apr. Na dnevnem redu današnje XV. seje občinskega ljudskega odbora v Celju so bila tudi poročila štirih svetov, za šolstvo, za zdravstvo, za socialno zaščito in za varstvo družine.

Iz poročila predsednika sveta za šolstvo je bilo razvidno, da se na področju celjske občine obeta letos bogata dejavnost, zlasti glede na gradnjo novih šolskih prostorov in obnovo zastarelih poslopj. Tako bo metalurška industrijska šola v Štorah že ob proslavi 1. maja izločila svojemenu namenu novo učno delavnico. Pri tej šoli pa je v načrtu tudi gradnja internata. Razen tega bodo letos obnovili nižjo gimnazijo v Štorah. Velika obnovitvena dela se bodo začela tudi pri šoli v Kompolah. Gradnja nove šole za trgovske učence v Celju lepo napreduje in vse kaže, da bodo vrata v novo poslopje odprli že jeseni. In končno bodo letos začeli graditi osemletko na Sp. Hudinji pri Celju. Kljub tem pomembnim pridobitvam pa bo stiska na osnovnih šolah v Celju v prihodnjem šolskem letu še zelo narasla. Tako bodo morali v prvi in drugi osnovni šoli uvesti pouk v treh izmenah.

Predsednik sveta za zdravstvo pa je v svojem poročilu ponovno opozoril na usposobitev poslopja Zdravstvenega doma za zdravstveno službo in na potrebo po ustanovitvi obratnih ambulanz pri celjskih kolektivih.

M. B.

Posvetovanje o ribištvu

Bled, 20. aprila. Na Bledu se je popoldne v hotelu »Toplice« začelo posvetovanje o sladkovodnem ribištvu v Jugoslaviji. Posvetovanja se udeležuje nad 160 delegatov raznih ribiških društev, podjetij, znanstvenih zavodov in fakultet iz vse države. To je prvo tako posvetovanje pri nas in je zato zanj precej zanimanja.

Posvetovanje je začel inž. V. Popović, generalni tajnik Kmetijsko-gospodarske zbornice Jugoslavije. Po uvodnih formalnostih je tov. Miran Svečina poročal o osnovnih problemih sladkovodnega ribištva pri nas. Navedel je predvsem, da imamo zelo neoptimalno mnenja o sladkovodnem ribištvu in da je zato potreben čimprej zakon o sladkovodnem ribištvu, ki bi določal, enotna načela za vso državo. Ta zakon bi moral urediti upravljanje vod, ki naj bi ga poverili predvsem gospodarskim organizacijam, nato pa športnim društvom in morda znanstvenim zavodom. Osnovne enote upravljanja naj bi bile gospodarske organizacije in športna društva, ki bi bile vezane na okrajne, republiške oziroma zvezne organe.

Nadalje je podčrtal, da bo moralo ribištvu dobiti v našem gospodarstvu mesto, ki mu gre.

Za njim je govoril se inž. Nikola Dijašlov o isti zadevi, o katerih v ribištvu pa je govorila inž. Ziva Mihajlovič. Omenila je veliko pomanjka-

nje strokovnega kadra, zato bi bilo potrebno čimprej ustanoviti dva centra za vzgojo kadrov, in sicer za nižinske vode v Srbiji in za višinske v Sloveniji.

Posvetovanje se bo jutri nadaljevalo. Noč je predsednik blejske občine J. Kapus priredil gostom sprejem v hotelu »Toplice«.

B. B.

RK ima za seboj že lepe uspehe

LJUBLJANA, 19. aprila. — Dopoldne je bila v Klubu ljudskih poslancev plenarna seja glavnega odbora RK Slovenije. Poročilo o delu RK v preteklem letu je pokazalo, da je aktivnost te široke organizacije v polnem razmah, veča pa se tudi število članstva; sedaj je v Sloveniji skupaj s Podmladkom nad 300.000 članov. Kljub rastočemu številu podmladkarjev pa je treba skrb zanje še poglobiti, zlasti je premalo obdelano vprašanje vsebine in oblik Podmladka med vajenci, dijaški višjih razredov gimnazij in v internatih.

Za šolske kuhinje kažejo tudi občinski ljudski odbori vedno več zanimanja. Tako je na primer občinski ljudski odbor v Slovenski Bistrici prispeval 700 tisoč dinarjev za nabavo posode v šolskih kuhinjah, v Lenu-tu so si prizadevali tako dolgo, da imajo danes vse šole šolske kuhinje in pedabno.

Ce upoštevamo, da ima RK tudi največ zaslug pri vseh uspehih krvodajalskih akcijah, potem lahko vidimo, da je ta množična organizacija dosegla res že lep uspeh.

V populacijskem delu plenarne seje so razpravljali med drugim še o mladinskem območnem okrevanju na Debelem rtiču, s katerim bo RK Slovenije pomagal tistim, ki so njegove namči najbolj potrebni — bolehnim otrokom.

V. K.

Nenadoma je danes ob 18. uri tragično preminil naš dragi mož, oče in stari oče

IVAN LUKEŽIČ, upokojenec

Pogreb draga pokojnika bo v ponedeljek dne 21. m. ob 18. uri iz Gornje v Smarنو. Zalutitelj: žena Cecilija, sin Janko z ženo Ivanka in vnuki Ivanka.

Gameljane, 20. aprila 1957.

Člani RK so mnogo storili tudi za šolske kuhinje. Tako je na primer v meščarstvem kraju le malo šol, ki jih še nimajo. Četudi niso vse kuhinje sodobne in jih je dokaj v privatnih stanovanjih, vendar higijensko ustrezajo. Tako pa so rešili problem zboljšanja prehrane šolskega otroka. S pomočjo teh kuhinj pridejo otroci do toplega obroka, brez katerega bi sicer ostali, če bi čakala na osnove šolskih kuhinj, takih, ki bi bile že zgrajene v ta namen.

Razpletanje

Na sedežu Združenih narodov sta se sestala egiptovski predstavnik Omar Lutfi in izraelski delegat Kleron, Aba Eban in je bil sprejet pri Dullešu, češ Suezski prekop je bila prva britanska ladja 'West Breeze', ki je plačala egiptovski družbi pristojbine v švicarskih frankih, pred dvema dnevtoma so v prekopu zabeležili rekordni prehod ladij po napadu na Egipt 20 ladij, prve ameriške ladje, ki bodo plačale pristojbino egiptovskim organom bodo pile češ prekop prihodnji teden...

Vse te vesti in poročila iz sedeža Združenih narodov v New Yorku, kakor tudi iz Washingtona, ki govore o sila izvahni diplomatski dejavnosti in rahlem optimizmu so do neke mere dober znak za rešitev tega vprašanja, ki je lansko jesen privedlo do oboroženega napada. Manj optimizma vplivajo vesti o poznanih oboroženih spopadih na področju Gaze in pa poročila iz Jordana, kar se tiče kompleksnega vprašanja Srednjega vzhoda.

V Parizu ne skrivajo nezadovoljstva, ker francoska in britanska diplomacija nista uspeli pridobiti ZDA za predložitev svedskega vprašanja Varnostnemu svetu, ter izražajo dvom v uspeh pogajanj med Washingtonom in Kairo. Vendar bi tudi to francosko nezadovoljstvo lahko prišlo preje med optimistične kot pesimistične vesti. Sodeč po dosedanjih izjavah, bi predložitev svedskega vprašanja Varnostnemu svetu verjetno ne prinesla nobenih koristi, medtem ko so Hammarškoldova prizadevanja doslej le še vodila dobre rezultate. Medtem ko pariški 'Le Monde' očita ameriški diplomaciji, da je za njo postalo že pravilo, odlaganje težkih rešitev, bi verjetno mnogo bolj držalo, če bi to odlični tistim, ki se zavzemajo za predložitev tega vprašanja Varnostnemu svetu.

Dejstvo, da vedno več ladij plove češ prekop in plačuje takšne egiptovski družbi pa dokazuje, da se bodo morale slej ko prej tudi tiste ladje, ki kot francoske, trmasto upirajo pri bojkotiranju prekopa vrti, kar pomeni, da bo Hammarškoldova morda le uspelo vzpostaviti organizirano sodelovanje v vseh vprašanih ploveh, kakor upajo v Združenih narodih. Vest o močnejši ustavitveni posvetovalnega organa ter zadnji sestanki med diplomatskimi predstavniki v New Yorku so vsekakor vzpodbuden znak.

A. S.

VARSAVA. V Varsovu se je vrnila poljska delegacija pod vodstvom predsednika vlade Cyrankiewicz, obiskala je sedem azijskih držav. Vračajo se s daljnega vzhoda, se je delegacija za dva dneva ustavila v Moskvi.

OSLO. Zastopnik norveškega ministva za zunanje zadeve je povedal, da bo norveška glasovala proti sprejemu Španije v NATO. Morebitni protest Španije ne bo vplival na stališče norveške vlade.

WASHINGTON. Minister za zunanje zadeve Dunes bo jutri sprejel posebnega odposlanca japonskega predsednika Nobusuke Kishi. Macaulay bo z ministrom Dullešom govoril o ustavitvi poskusov v jadrski ožjazi.

Zastopanih je bilo približno 50 držav, poleg tega pa so prišli na svečanosti tudi generalni sekretar arabske lige, predstavnik sindikalnih organizacij (Maroka in ZDA), prijateljske stranke (Istakal, Islan, ki kongres), bili so predstavniki študentskih organizacij, francoskih radijskih, Alžira in Madagaskarja in približno 100 tujih novinarjev, med katerimi je bilo največ francoskih in ameriških (sam Nixon jih je sprejel s seboj 31). Takih svečanosti Tunis vsekakor še ni bil doživel.

Mnogo vprašanj je bilo treba rešiti v zvezi s temi obseki. Predstavniki protokolarni.

Današnji članek je nadaljevanje sestave 'Praznik v Tunisu', ki je bil objavljen v 'Slovenskem poročevalcu' 14. aprila na četrti strani.

Volitve in manjšine

(Od našega stalnega dopisnika)

Dunaj, 20. apr. (Po telefonu) Volilna turneja obeh predsedniških kandidatov na Koroskem je zaključena, Gradječu pa se bosta predstavila po peteku prazničnega premirja. Zaradi tega morda še ne bi smeli govoriti o stališčih Denka in Schärfa do jugoslovenske narodne manjšine v Avstriji. Toda dejstvo, da niti prvi, niti drugi ni na koroskem zlinj niti besede o tem vprašanju, še več, da obstaja Slovencev na Koroskem nista niti omenila, govori o trditvi, da koroskih in štajerskih Slovencev ter gradjskih Hrvatov nobeden od teh dveh ne more v celoti zadovoljiti.

Glasilo Zveze slovenskih organizacij na Koroskem 'Slovenski vestnik' je v uvodniku, posvečenem predsedniškim volitvam, ocenilo obe osebnosti, ki se potegujeta za najvišje mesto v državi in ugotovilo, da je dr. Schärff dokaj jasno opredeljena politična osebnost, češar o profesor Denku, nekdanjemu članu dunajskega mestnega sveta za časa Dollfusove klerikalne diktature, ki je pomenila konec demokratične prve republike, ni moglo trditi. Razen tega je vpražno, kdo so sile za enim in drugim: če je Schärff vodilna osebnost stranke, ki zastopa ljudi, navezane na delo svojih rok in razuma, so Denka kandidirali bogati industrijski, trgovski in veleposesniški krogi.

V svoji gospodarski in socialni odvisnosti, se bo zato (slovensko delovno ljudstvo) vključilo v vrste delovnih ljudi; in glasovalo za dr. Schärffa, piše 'Vestnik' in dodaja, da meščanski stranki, katerih kandidata je prof. Denk, ne kaže nobenega razumevanja za težnje našega delovnega ljudstva... temveč odreka državljanom slovenskega jezika tiste pravice, ki jim jih jamči ustava in državna pogodba kot njen sestavni del.

Naš tednik »Kronika« dr. Tischlerjevega Narodnega sveta, ki objavlja dolg prikaz obeh kandidatov, je manj jasna in nagiba v korist Denka z izjavo,

Atenski razgovori

Makarios se posvetuje s člani grške vlade — V Londonu prvič, da nadškofa še ne bodo povabili v London

ATENE, 20. aprila (Tanjug) Grški kralj Pavle je danes sprejel ciprskega nadškofa Makariosa in se z njim dlje časa pogovarjal. Pozneje je bil Makarios na kosiju gost grškega kralja.

Prihodnji teden bo Makarios začel razgovore s predsednikom Karamanlisom in člani grške vlade. Sešel se bo tudi z voditelji političnih strank.

Makarios je imel telefonični razgovor z grško etnarhijo na Cipru in pri tem sporočil ciprcanom da upa v rešitev ciprskega problema.

Uradni zastopnik britanske vlade je izjavil danes, da britanska vlada še ne namerava povabiti nadškofa Makariosa v London. V Foreign Officeu ne komentirajo povabilo, ki ga je poslal guvernir New Yorka Harriman voditelju gibanja za priključitev Cipra Grčiji za obisk v New Yorku. Za konservativni 'Daily Express' pa je prijateljsko povabilo Harrimana najvažnejši dogodek dneva. Časopis navaja izjave več konservativnih poslancev, ki obsojajo to potezo ene izmed vodilnih osebnosti ameriške demokratične stranke in obtožujejo Ameriko, da seje razdor v Vzhodnem Sredozemlju.

Glasilo britanske laburistične stranke 'Daily Herald' poziva vlado, naj povabi Makariosa v London na pogajanja o neodvisnosti otoka. »Makarios ima v rokah ključ do miru na Cipru in postaja

daleč bolj važna mednarodna osebnost kot katerikoli politik, ki se noče z njim pogajati«, piše 'Daily Herald'.

TELEGRAMI

TOKIO. Japonsko ministvo za zunanje zadeve sporoča, da bo meseca maja repatriiranih iz ZSSR 381 japonskih ujetnikov. Sovjetski zvezli je že 723 japonskih ujetnikov.

BUKAREŠTA. Diplomati, predstavniki Romunije in Egipta, ki so bili v Beiru, bodo povsili v veleposlanstva.

RIM. Voda britanske laburistične stranke Gaitskell je prišel na krajiški obisk v Rim. Govoril bo z italijani, političnimi osebnostmi.

TOKIO. Danes so bile v vseh večjih japonskih mestih protestne manifestacije proti nuklearnim eksperimentom. V Tokiju je 3000 mešanec korakalo mimo britan veleposlanstva in vzdikalo proti nameravam jadrskim poskusnim eksplozijam na Božičnih otokih.

MOSKVA. Centralni komite KP in vlada Sovjetske zveze sta sklenila, da po letu 1958 ne bodo več razpisovali državnih posojil. Ustavljena so tudi izplačila prejšnjih posojil, arafizacija obveznosti za 20 let. Leta 1957 pa bodo razpisali še eno posojilo 12 milijard rubljev, ki bo amortizirano v petih letih.

FRAZNIK V TUNISU*

Čista radost svobode

skih zborovanjih o manjšinskem vprašanju ni nič povedal. Molčal je tudi prof. Denk, razen da je v Bistrici v Rožu dejal, da problemov v demokratični državi kot je Avstrija, ni mogoče reševati s prisiljenjem, pri čemer je očitno mislil, le na nemško večino, ne pa na Slovence. Toda pri njem se temu ni čuditi.

Med koroskimi Slovenci vlada prav zdaj velika zaskrbljenost zaradi poročil o ukrepih, ki jih pripravljajo koroska deželna vlada in zvezni organi za izvedbo določil 7. člena državne pogodbe.

Socialistična stranka, ki so ji koroski Slovenci pripravljali izkazati zaupanje na bližnjih volitvah, bi morala prav zdaj storiti vse, da to zaupanje s pozitivnimi in konkretnimi dejavnimi opravili in si ga zagotovijo tudi za naprej. Jaka Štular

Jugoslovanski memorandum

OZJEMU RAZOROŽITVENEMU ODBORU ORGANIZACIJE ZDRUŽENIH NARODOV

Beograd, 20. apr. (Tanjug). Pred dobrim tednom dni je državni sekretar za zunanje zadeve na poziv generalnega sekretarja OZN predložil ožjemu odboru razorožitvene komisije GZN svoje spomenice, v kateri je podrobno obrazložil naše lanske predloge o začetnih razorožitvenih sporazumih. Odbor je spomenico preučil. V naslednjem je zdaj objavljamo, v celoti.

Jugoslovanska vlada z zadovoljstvom sprejema možnost, ki se ji je ponudila z vabilom, poslanim po generalnemu sekretarju OZN, da pred ožjim odborom razorožitvene komisije OZN obrazloži svoj predlog z dne 10. julija 1956. V tem pozivu, kateri tudi v pozivih vladam Indije, Japonske in Norveške vidijo jugoslovanska vlada nov dokaz, da se priznava in upošteva vsaka razpoložljiva možnost, ki niso v ožjem odboru za problem razorožitve. V tem se — po mnenju jugoslovanske vlade — tudi izražajo bistveni napredek v smeri vzajemnega proučevanja pobud teh dežel v okviru ožjega odbora.

Sodeč, da je problem razorožitve življenjskega pomena za ves mednarodni odnos in za ohranitev miru na svetu, mu je jugoslovanska vlada vselej posvečala največji pomen in uporabila vsako priložnost opozoriti na potrebo, da bi na tem področju dosegli čimprej neposredne in praktične rezultate. Iz teh razlogov je kot članica razorožitvene komisije OZN 10. julija 1956 podala svoje resolucije. Operativni del te resolucije poziva članice ožjega odbora:

1. da si nedelje prizadeva dobiti sporazuma o splošni razorožitvi;
2. da si prizadeva čimprej dobiti sporazum o začetnih razorožitvenih ukrepih, ki so praktično mogoči. In o oblikah ter vrstah kontrole, ki so za to potrebne, zlasti v pogledu zmanjšanja konvencionalne oborožitve in oboroženih sil, opustitve poskusnih eksplozij jedrskih bomb in drugih praktičnih ukrepov na področju jedrske oborožitve ter zmanjšanja vojskih izdatkov.

Jugoslovanska vlada meni, da bistvo teh predlogov tudi v sedanjih pogojih popolnoma ustreza položaju in predstavlja učinkovito pot do lažje rešitve odprtih vprašanj na področju razorožitve.

Križa v mednarodnih odnosih je konec minulega leta začelo prekinita daljšo dobo pomirjenosti na svetu in se bolj poudarila nevarnost, ki jo za svetovni mir predstavlja današnji položaj in oborožitve, ko lahko vsak mednarodni spopad pomeni resno nevarnost za človeštvo. Ta kriza je že enkrat ostro poudarila potrebo čimprej in učinkovite rešitve razorožitvenega vprašanja ter pakažala, da oborožitvena tekma in stalne uveljavljanje novih sredstev za množično uničevanje ne le kažejo na napetost v svetu, marveč so tudi eden glavnih čimteljev, ki prispevajo k tej napetosti. Izkušnje iz prve in druge svetovne vojne kažejo, da ukrepe, upravičeno skrb v zvezi s tem. Lahkomično upanje, da človeštvo ne bo šlo v

V Londonu dlje časa zaseda razorožitveni pododbor štirih velesil in Kanade, kateremu je jugoslovanska vlada te dni poslala svoj memorandum o razorožitvi. Na sliki od leve proti desni: Dragoslav Pročić (OZN), Harold Stassen (ZDA), Valerijan Zorin (ZSSR), britanski minister Selwyn Lloyd, Jules Moch (Francija) in Allan Noble (Velika Britanija)

delnimi sporazumi tam, kjer je to mogoče, proces razorožitve posnati naprej. Ta proces bi se razvijal vzporedno, na področju konvencionalnega orožja in oboroženih sil na eni ter jedrske oborožitve na drugi strani.

Jugoslovanska vlada meni, da so se nastali vprašanja ravni oboroženosti sil glede na to, kako se razvijajo, da kaže, da bi bilo brez večjih napredov mogoče dobiti sporazum. Vedno in zasluženo je treba tu in seganje stvarno številčno ožjemu odboru ni daleč od ravni, o kateri so se zednili, kateri so, če bi se bile v nedavni preteklosti na tem področju močne pomembne zmanjšave, ki so jih posamezne države opravile enostransko. Pročelj bitu so si tudi manjša glede zamrzovanja oziroma začasnega procentualnega zmanjšanja vojskih izdatkov, tako da bi tudi v vzajemno dober volji, in nekoliko zaupanja lahko dosegli sporazum.

Na področju jedrske oborožitve omenja jugoslovanska vlada kot ukrepe, ki se v prvi vrsti vsiljuje, vsaj časovno opustitev, pa čeprav le začasno poskusnih eksplozij. Po njenem mnenju so ti predlogi dočela v melah možnega začasnega sporazuma.

Nedvomno bodrilo je, da so v zadnjih predlogih obeh strani našli mesto tudi predlogi o prenehanju proizvodnje jedrskega orožja in o ukrepih, ki bi zagotovili ključno v mirnodolnih namene. Prehod od tega novega približevanja glede do konkretnega sporazuma bi bil prav tako pomemben napredek in splošno zadovoljstvo v posebej k odstranitvi nevarnosti jedrskega orožja.

Vzporedno s tem vse bolj doživljajo pomen, da tudi drugi praktični ukrepi na področju jedrskega oboroževanja postanejo predmet spoznavanja.

Naštete ukrepe morajo in morajo sprejeti ustrezni začetni kontrolni ukrepi, ki bi mogli imeti poseben pomen kot prve izkušnje, na katerih bi pozneje — na višji stopnji procesa razoroževanja — lahko temeljil celoten sistem mednarodne kontrole.

Zelo koristno bi bilo tudi, če bi si ožji odbor prizadeval najti vsaj začetno skupno podlago za vsaj eno od ukrepov, ki bi imeli poseben pomen za kontrolo in inspekcijo oboroževanja, oziroma za uvedbo take inspekcije vzporedno z omejitvijo oborožitve v teh conah. Predlogi o tem so stališč članice ožjega odbora ob raznih priložnostih in med njimi je mogoče zlasti poudariti predlog Veške Eritrije in Zvezne republike Indije. Generalna skupščina OZN, da je zdaj možno v nekaterih vprašanih deželah dobiti delne sporazume, ki bi nedvomno imeli širok pomen za reševanje celotnega kompleksa vprašanj in bi pozitivno vplivali na ožrčaje v svetu ter s tem vodili k nadaljnjemu popuščanju mednarodne napetosti.

Jugoslovanska vlada je podala razorožitveni komisiji OZN svoj predlog, da bi opozorila na nekatera dejstva, ki bi morala imeti v mnenju Generalne skupščine OZN, da je zdaj možno v nekaterih vprašanih deželah dobiti delne sporazume, ki bi nedvomno imeli širok pomen za reševanje celotnega kompleksa vprašanj in bi pozitivno vplivali na ožrčaje v svetu ter s tem vodili k nadaljnjemu popuščanju mednarodne napetosti.

Fachat Hacheda, ali na banketu za 500 gostov, ki ga je priredilo mesto Tunis, svečano predstavilo v mestnem gledališču, narodne plesne nastopne, vojaško in mladinsko paradno, svečanost, ki jo je pripravila lokalna omejena ljudska ustanovodajna skupščina mladinski festival, banket, ki ga je prejel Burgiba, in spet ljudsko veselje, plesni in zabave po vsem mestu.

Na začetku tiskovne konference nam je Burgiba dejal, da nas je sklical, da bi nam omogočil več vneprej seznaniti se s stališči in vprašanji in se tako tesneje povežati s tem narodom. Zlezel je, naj bi posredovali svetu svoje vtise in tako prispevali k ustvarjanju in širjenju sčevk, ki so med narodi nujno potrebni. Na vsaj konferenci pa so prevladovali problemi Alžira, afriške konferenčne in arabskega blokca in vloga Amerike. Burgiba je izrazil približno naslednje misli: Ameriška želi ne samo svobodo posameznikov, temveč tudi svobodo vseh narodov, vendar ji razne druge obveze in ovire ne dovoljujejo ukrepati vedno teko, kakor bi si želela. Nična pomoč za rešitev alžirskega vprašanja bi morala biti v tem, da opozori Francijo na nevarnost alžirske vojne za mir v svetu in na moralno in materialno korist, ki bi jo rodil sporazum. Alžircem bi Francija morala dati suverenost, zagotoviti resnično svobodo volitve in se podrediti rezultatom teh volitev, pa četudi bi zmagali

nadler rešila nobenega večjega problema. Poleg velikega pomena, ki ga je imel ta praznik za Tunizijo, je morda še mnogo važnejši njegov pomen s stališča udržitve te države v skupnosti njenih najbližjih sosedov in pa skorajšnje odstranitve manjših nesprotij, ki obstajajo z Egiptom. Čeprav smo v mnogostvom mogli sklepati le po zunanji znamenjih (arabščina je namreč kitajski zid, ob katerem smo se morali ustaviti), smo vendar lahko ugotovili obstoj čvrstih vezi, ki vežejo afriške in arabske narode, globoke simpatije, ki so nam govorile o porajanju novih skupnosti v tem delu sveta.

Burgiba se ni treba bati, da bi mu zmanjkalo podpore mladine, če bo spoštoval sprejeta načela. Uživati podporo tuniške mladine, pa skoraj pomeni imati podporo vsega naroda, saj približno polovica prebivalstva še ni dosegla starosti 20 let. Kaj zmore ta mladina že danes po dvajsetih mesecih neodvisnosti, pa so nam dovolj prepričljivo pokazale mladinske prireditve na teh svečanostih. To je temelj, na katerem gradijo novo Tunizijo, zšodovina pa je že neštokrat dokazala, da je zdrava mladina najbolj trden temelj in najboljši graditelj in zato se tudi Tuniziji ni treba bati prihodnosti.

Vida Hreftak

Pedro Eugenio Aramburu

Sedanji predsednik republike Argentine divizijski general Pedro Eugenio Aramburu ima za seboj vojaško kariero. Rojen je bil 21. maja 1893 v provinci Cordoba. Po končanem srednjem šolanju je vstopil v vojaško akademijo, ki jo je končal leta 1912 v starosti devetnajstih let. Napredoval je zelo počasi. In šele leta 1922 je bil povzidan v poročnika. Čin kapetana je dobil leta 1933 in takoj nato je vstopil v vojaško foto v Buenos Airesu, kjer je končal leta 1935. Nato je služboval v generalnem štabu, odkoder je prišel v sekretariat vojnega ministrstva.

Med drugo svetovno vojno je do francoske kapitulacije proučeval v Parizu vojaške operacije na zapadni fronti. Potem se je vrnil domov in leta 1943 postal profesor v vojaški šoli v Buenos Airesu. Hkrati pa je opravljal službo še v vojnem ministrstvu in v glavnem štabu argentinskega orožništva. Čin brigadnega generala je dobil leta 1951, ko je opravljal dolžnost generalnega direktorja vojaškega medicinskega korpusa. Leta 1954 je bil imenovan za direktorja vojaške akademije.

Po Peronovem padcu je bil imenovan za načelnika generalnega štaba argentinske vojske. Po Lonardijevem odstopu je po sklepu sveta generalov prevzel mesto začasnega predsednika republike. General Aramburu zastopa v vladi sredino desnice in ima močan vpliv na aristokratske kroge v mornarici in letalstvu.

Aramburu se je naposled odločil po daljšem oklevanju in zavzemanju za volitve poslanec v ustavodajno skupščino, ki bodo 28. julija letos. Predsedniške volitve pa je ponovno prelozil na 23. februar 1958. Generalna vlada odga volitve predvsem zaradi gospodarskih težav.

Naftna ležišča so bogata - vendar še ne dovolj izkoriščena

DEŽELA SREBRNE REKE

Malokje sta se podnebje in zgodovina tako združila kot na širnem področju reke de la Plata (Srebrna reka), na katerem ležijo Ganes Argentina, Paragvaj in Urugvaj, da bi ustvarila družbo in razmere, drugačne kot v drugih državah Latinske Amerike.

Leta 1515 je Španec Juan Diaz de Solis odkril ustje La Plate, dvajset let pozneje pa je Pedro de Mendoza osnoval Buenos Aires. Toda šele dve leti pozneje se je začelo zavojevanje ozemlja ob La Plati - za Španijo. Iz Peruja in Čila so se začeli naseljevati na planotah v notranjosti Argentine, iz današnjega glavnega mesta Paragvaja Asuncióna pa so prihajali naseljenci na ravnine La Plate. Štahi sto let pozneje so že obstajale pokrajine Buenos Aires, Asunción in Tucuman. Tej zemlji je vladal španski podkralj do leta 1810, kongres v Tucumanu pa je leta 1816 razglasil neodvisnost združenih pokrajin Rio de la Plate. Ni naključje, da je prišlo do odcepitve od Španije, ko je v Španiji vladal namesto španskega kralja po milosti božji in volji malega Korzičana Jožef Napoleon.

Toda z neodvisnostjo so prišli - prav tako kot v Združenih državah Amerike daleč zgoraj na severu ameriške celine - notranje svaje in razprtije. Začel se je boj med tako imenovanimi unitarci in federalisti, ki je povzročil mnogo spopadov in trenj. Središče unitarcev je bil Buenos Aires s svojimi delovnimi meščani - Portefios -, proti hegemoniji Buenos Airesa pa so nastopili federalisti iz starih španskih kulturnih središč na planotah v notranjosti: Mendoza, Córdoba in Tucumana. Eden za drugim sta se ločila od teh pokrajin Paragvaj in Urugvaj, preostalih 14 pokrajin La Plate pa se je šele leta 1825 združilo v konfederacijo pod vodstvom unitarcev. Od leta 1829, popolnoma pa od leta 1835 se je uve-

Rawson in Pedro Ramirez, ki je moral zaradi državnega udara odstopiti naslednje leto oblast generalu Farrellu. Takrat se je posrežilo polkovniku Juanu Domingu Peronu zaradi vpliva, ki ga je užival med delavstvom, in s pomočjo stranke Partido Laborista y Junta Reorganizadora de la Unión Civica Radicala, doseči, da so ga 24. februarja 1946 izvolili za predsednika republike. Značilno je, da je argentinska vlada še istega leta decembra odkupila železnice, ki so bile francoska last, za 183 milijonov pesosov, dva meseca pozneje pa se britanske interese za dve milijardi pesosov. To je bilo v skladu z vladno politiko odpravljanja tujih investicij, kar je močno prizadelo predvsem Veliko Britanijo. Ta je namreč že v prejšnjem stoletju gradila v Argentini železnice z določenim namenom: Argentina je bila neizbraten vir mesa, toda pripeljati ga je bilo treba z ogromnih pašnikov v notranjosti dežele do pristanišč. S Peronovim nastopom pa se

Med vzporedniki in polodnevniko

V zadnjih desetih dneh so v Argentini aretirali okrog tisoč oseb, ki jih obtožujejo, da so pripravljale veliko stavkovno gibanje, ki naj bi imelo politične značilnosti. Med temi je okrog 500 komunistov, ki so jih prepeljali na trgovsko ladjo »Paris«, katero so spremenili v plovno jeklenišnico. Stavkovna gibanja trajajo v manjših predelih v Argentini že skoraj leto dni in so posledica splošnega nezadovoljstva prebivalstva.

Površina: 2.792.603 kvadratnih km. - Prebivalstvo: 13.378.959, od tega se devet desetina Argentine spopada s 13 milijoni prebivalcev, okrog 1.200.000 Italijanskih emigrantov, 600.000 Špancev itd. Prvoletni prebivalci so skoraj izumrli, jih je le še okrog 50.000 (30.000 v Chaco, 25.000 v Formosi, 2.500 v Chubutu, malek skupine pa žive še v Neuquenu, Rio Negro, Jujuyu, Santa Cruzu in in Ognjeni zemlji).

Republika je razdeljena na 13 provinc in dve teritoriji. Glavni mesto je Buenos Aires, največja prebivalca. Ostala večja mesta so Rosario, Cordoba, La Plata, Avellaneda, Santa Fe, Tucuman, Mendoza, Mar del Plata. - Največja reka: Rio de la Plata. - Obdelana površina je le okrog 30 milijonov hektarjev, t. j. 11%, polovica je poravnana. Je poseljena z žitaricami, črna zemlja pa industrijske rastline. Pšenice p. letno od 2 do 3 milijonov ton letno, koruze okrog 500 tisoč (on. nekaj manj pa jed. mena in riž). - Poleg poljedelstva je glavni vir bogastva živinoreja: nad 40 milijonov glav goved, 54 milijonov ovac, okrog 1 milijone prašičev. Rudnega bogastva ima zelo malo, največja je nafta, tudi izkoriščanje vodne sile je zelo malek. Industrija je razvita v železo, volno, kobilj. Je razvita živilska, mehanična, tekstilna, farmacevtska itd.

je vse spremenilo. Vlada je dobila trdno nadzorstvo nad gospodarstvom in posebno nad izvozno trgovino. Samo državne agencije so lahko izvažale hrano in jo prodajale na svetovnem trgu tudi štrikrat dražje, kot so jo bile odkupile doma. Dobiček je bil namenjen finanširanju domačega petletnega plana, ki ga je bila vlada razglasila oktobra 1946. Ta načrt je vseval predvideval odkup vseh tujih interesov v prevoznem in komunikacijskem sistemu države. Hkrati je začela vlada uvajati novo socialno zakonodajo, zviševala plače in del. ženskam voljno pravico. Toda s skoraj neomejeno oblastjo se je pojavila v peronističnih vrstah korupcija. Peron in njegovi pristaši so si dovoljevali razkošje in so zapravljali denar tudi v zloji propagandne namene. Peronovi kritiki prav radi govori o korupciji pod njegovim predsednikovanjem, skoraj nihče pa ne zanika, da bi bila njegova politika industrializacije Argentine v bistvu zgrešena. Hotel je doseči preveč v prekratnem času, toda Argentina se mora industrijsko razvijati, če naj bo kos orjaku s severa. - Združenim državam Amerike. Perona so strmoglavili, ker je to pač v argentinski tradiciji, da se včasih vojska umesja in nekaj časa sama opravlja vladne posle. Toda čeprav so vojski na vladi od septembra 1955, ko je Peron izgubil predsedniško mesto, se še vedno krčevito držijo pridobitnega položaja. Oblast je pač težko pustiti, ko je že pridobljena. Toda hkrati se zavedajo, da se bo najbolj kmalu pojavil »civilista«, ki jim bo - spet po argentinski tradiciji - iztrgal oblast iz rok. - B. P.

ZMEDA V GOSPODARSTVU

Argentina je izrazito kmetijska dežela z močno razvito živinorejo, njena naravna rudniška bogastva niso velika, kolikor ne upoštevamo še neizkoriščanih ležišč nafte, industrija je nazadostno razvita, vlada velika, pomankanje električne energije, največja slabost argentinskega gospodarstva pa je transport: stare železnice z zastarelim in popolnoma nezadostnim železniškim parkom ter pomankanje prevoznih sredstev sploh.

Tem osnovnim slabostim argentinskega gospodarstva nikakor ni mogoče pripisati napakam Peronovega režima, kajti razni ekonomisti, ki so po njegovem padcu delali gospodarske analize, so prišli približno do istih zaključkov kakor on. Peronu očitajo predvsem to, da je šel v industrializacijo prenaglo naprej in da je grešil v zastopavljanju kmetijstva. Kar pa se tiče očitkov proti dirigiranemu gospodarstvu, ki ga je uvedel Peron, se je izkazalo, da so mnogi predstavniki sedanjega režima, posebno pa vojaške osebnosti Aramburove vlade, pravtako pristaši take smeri v gospodarstvu.

Pred letom dni je gospodarski svetovalec generala Arambura, Raul Prebisch, napravil obširno analizo argentinskega gospodarstva ter načrt kako naj bi današnjih slabosti argentinskega gospodarstva nikakor ni mogoče pripisati napakam Peronovega režima, kajti razni ekonomisti, ki so po njegovem padcu delali gospodarske analize, so prišli približno do istih zaključkov kakor on. Peronu očitajo predvsem to, da je šel v industrializacijo prenaglo naprej in da je grešil v zastopavljanju kmetijstva. Kar pa se tiče očitkov proti dirigiranemu gospodarstvu, ki ga je uvedel Peron, se je izkazalo, da so mnogi predstavniki sedanjega režima, posebno pa vojaške osebnosti Aramburove vlade, pravtako pristaši take smeri v gospodarstvu.

Crede ovac v Patagoniji

se v bodoče razvijalo. Ugotovil je, da je osnovna slabost v izredno nizki produktivnosti dela, prišel do zaključka, da je mogoče produktivnost dvigniti za 10 do 20%. Kot glavno zdravilo proti grozeči inflaciji je postavil pravilo, ki bi se ga morala vlada absolutno držati: nobenih zvišanj delavskih plač brez istovrstnega zvišanja proizvodnje, kajti le tako bi se bilo mogoče izogniti skoku cen in naraščajoči inflaciji. Zaradi devalvacije pezete v oktobru 1955 pa je nujno prišlo do novih delavskih zahtev po zvišanju plač. Gospodarski svetovalec Prebisch je v svojem drugem poročilu dopustil možnost 10% zvišanja (sindikati so zahtevali 40-50%) vendar le tako, da bi šlo to zvišanje na račun zmanjšanja dobičkov podjetij in na zvišanje proizvodnje ob istem delovnem času in z istim številom delovne sile.

Aramburu pa se ni držal navodil svojega gospodarskega svetovalca, ker so ga k temu sile politične razmere nezaupanja delavcev v novo vlado itd. Poleg splošnega 10% zvišanja so zvišali tudi minimalne plače ter izravnali plače žensk z moškimi, tako da je skupno zvišanje znašalo okrog 15 do 20%, ni pa šlo to na račun zmanjšanja dobičkov podjetij, niti se ni dvignila proizvodnja dela. Blokiranje cen je bilo sicer odrejeno, toda ne izvajano. Vlada je bila kasneje prisiljena privoliti v zvišanje, proces inflacije pa se je nadaljeval.

Podobno kot s vprašanjem plač in cen je bilo tudi z drugimi nasveti gospodarskih strokovnjakov. Ti so svetovali eno, vlada je delala drugo. Kljub analizam in načrtom Aramburova vlada še do danes ni izdelala nekega določnega gospodarskega programa, kar pa je do neke mere razumljivo z ozirom na njeno »začasnost« predvsem pa zaradi nenehnih sprememb ministrov v vodilnih gospodarskih resorjih. Samo v

gat zelo drastične ukrepe: ukinitve državnih podpor, vzpostavitve svobodnega gibanja cen, blokiranje mezd za vsaj eno leto, zmanjšanje javnih izdatkov in zvišanje davkov na potrošne nepotrebne predmete, omejitev kreditov itd., je njegov naslednik v finančnem ministrstvu Krieger-Vasena predvidel; manj odločne mere, čeprav tudi on ne skriva resnosti položaja. Osnova njegovega gospodarskega programa je spet stara Prebischova magična zdravilo - zvišanje proizvodnje, on je za postopno zmanjševanje podpor, za omejitev javnih izdatkov, toda ne pri investicijah, ki jih je nasprotno treba povečati zlasti za proizvodnjo petroleja, električne energije in za izpopolnitve transporta (železnice, ceste itd.).

Pri sedanjem političnem položaju ter pri naraščajočih trenjih v vojski, junji ter med to in civilnimi ministri, je težko upati, da bi se gospodarski položaj v doglednem času izboljšal. Edino upanje bi bila dobra žetev, toda tudi tu bi se spet postavilo vprašanje prevoza, ki ga kljub nekaterim ukrepom še niso znatno izboljšali, niti ni upanja, da bi ga do letošnje žetve. Zadnje delavske stavke, ki jih je vlada skušala omejiti z aretacijami raznih delavskih voditeljev, pa so ponoven dokaz splošnega nezadovoljstva, ki sega od delavcev do kmetičnih najemnikov. - A. S.

Naši izseljenci v Argentini

Slovensko izseljstvo v Argentini je stara metaja več kot 25 let. V večjem številu so naši ljudje začeli prihajati v to deželo po prvi svetovni vojni, največ iz Primorske in Istre, kjer jih je nezadovoljstvo s šovinističnim režimom in razoroženje je naraslo na 35 tisoč, od katerih je večina, približno 20 tisoč naseljena v Buenos Airesu, ostali pa žive raztreseni po vsej državi. Veliko so pretrpeli pri naši izselitvi, ker so prišli v Argentino praznih rok, niso poznali tamkajšnjih običajev in jezika ter so morali zato prijeti za vsako delo, da so se lahko preživeli. Strahno in grobo so jih izkoriščali. Opravljati so morali v glavnem težka dela: zaposlovali so jih pri gradnji cest, mostov, železnice in kot blazne na posevkih. Le posamezniki med njimi so se osamo-voili ali si priborili mesto kvadratnih delavcev, večina pa je ostala med mezdinimi delavci. Zlasti hudo te bilo v letih krize 1929 do 1933, ko je večina izgubila vse, zaželeli so se potem iskati delo po vsej deželi. Kmalu po prihodu so začeli ustanavljati tudi razna kulturno prostovoljna društva in v nekaj letih so jih bili 16, med katerimi pa je večina kmalu zamrla. Ni bilo tudi enotnosti, ker so v nekaterih družtvah vnašali strankarske razprtosti, tistem delu Buenos Airesa, kjer živijo slovenski najbolj strinjeno, so si postavili svoje društvene prostore. Slovensko podporno društvo v Villa Devoto je maja 1957 pripravljalo zaleteno svojega obstoja. V borbi proti razizmu so bili naši izseljenci enotni ter so med osebnostno vojno po svojih močeh trčili proti razizmu. Pri njih pogostoma stari domovini.

VOLITVE KOT REŠITEV

Po padcu Perona in njegovem odhodu iz države je v Argentini nastala precejšnja zmeda. Pri tem je treba najprej upoštevati dejstvo, da Peronovega padca ni povzročil ljudski upor, temveč upor v vojski, od tod tudi notranja politična napetost, ki ji visoki oficirji niso kos. Res je, da so ob spremembi režima nastale politične stranke. V glavnem gre za obnovitev nekdanjih strank, ki jih je Peron razpustil, toda tudi te stranke so se začele organizirati na vrst, na nos, zaradi česar je znotraj teh političnih struj prišlo do hudih sporov, ki se pa manj tičejo ideologije, več pa osebnosti, ki naj bi prevzela vodstvo te ali one stranke in si s tem tudi pridobila možnost potegovati se za oblast.

Kakor se nam trenutno kaže položaj v Argentini, bi lahko rekli, da sta v ospredju dva problema: volitve in gospodarske razmere. Že general Lonardij, ki je prevzel vodstvo začasne vlade brž po Peronovem padcu, je napovedal svobodne volitve. Toda volitve v tistem razdobju bi ne mogle pomeniti drugega kot zmago peronistov. Deset let »justicializma« ni šlo mimo Argentine, da bi se to ne poznalo. Tega se je prav dobro zavedala vojaška »junta«, kakor se je na drugi strani izkazalo, da je bil Lonardij vendarle preveč reakcionarna osebnost, da bi lahko ostala na vodstvu vlade. Mlade struje - v eniki meri desničarsko usmerjeni kot tudi mlajši oficirji - z naprednejšimi pogledi - so bile proti Lonardiju, ki se je moral umakniti v korist generala Arambura.

Tudi Aramburovo geslo so volitve. Že od vsega začetka je bilo v ospredju vprašanje, kdaj naj bodo te volitve. Najprej se je politično razpoloženje izkristaliziralo v dve struji: peronisti in antiperonisti. Jasno je bilo, da so Peronu naklonjeni krogi zahtevali volitve čim prej. Dasiravno je Aramburu hotel

pridružiti radikalski stranki in podpirati njene zahteve. Najprej je Aramburo napovedal, da bodo volitve že letošnjega julija, potem pa je ta datum prelozil na februar prihodnjega leta. Ko je komodor Krause moral zapustiti vlado, je Aramburo hotel na njegovo mesto postaviti brigadnega generala Zinnyja. Temu so se uprli letalski oficirji. Predsedniku vlade so poslali ostro protestno pismo, zahtevajoč, da Zinnyja ne postavi za ministra, pač pa komodorja McLoughlina, hkrati pa so zahtevali, da ne sme več spreminjati roka, določenega za volitve.

Iz tega lahko sklepamo, da se že pojavlja naraščajoči vpliv »civilistov«. V mislih imamo politične stranke. Vojaški junti gre zdaj za to, da vsaj navidez ohrani enotnost, kakaj prišlo je tudi do spora med Aramburum in mornariškimi oficirji. Kontradmiral Rial, podsekretar za mornarico in eden izmed voditeljev upora zoper Perona, je obtožil Arambura, da zanemarija »politično nevtiralnost«, ker omogoča desnim radikalom zavzemati vplivnejshe administrativne položaje, da bi si s tem pridobili moč pri volitvah. Riala so odstranili iz vlade, toda kriza v junti se razvija naprej.

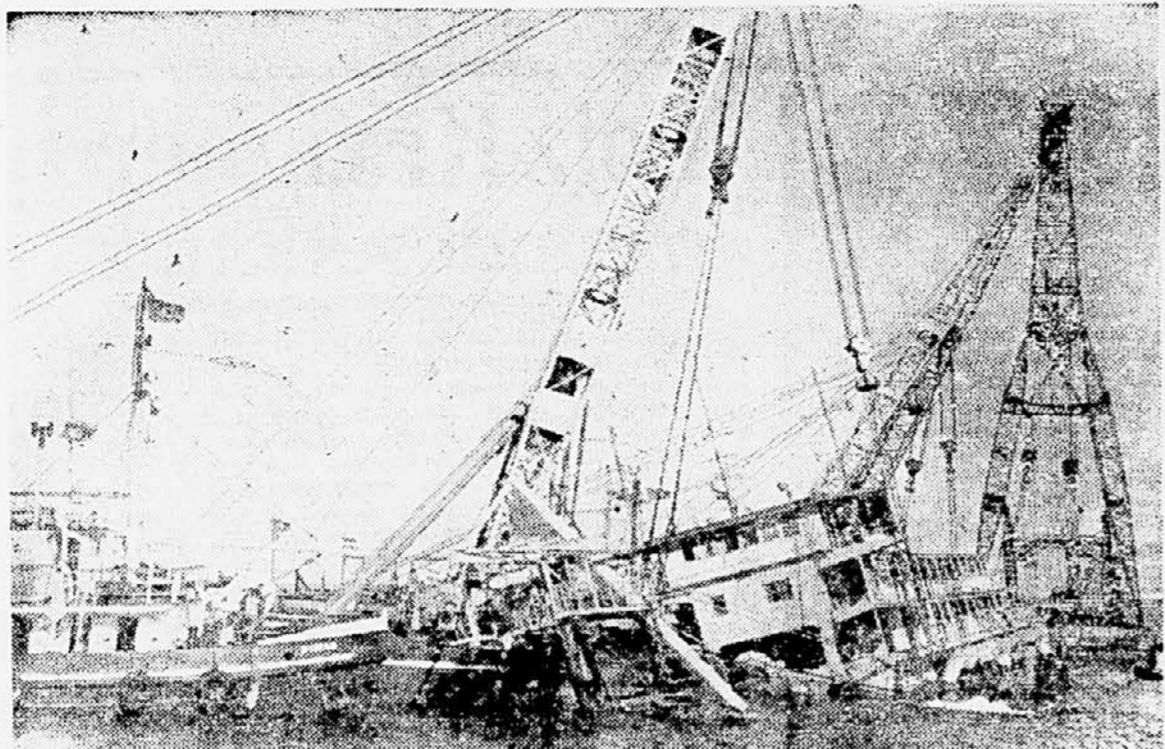
Rekli smo že, da tudi v političnih strankah marsikaj ni v redu. Vzemimo za primer radikalno stranko, ki velja za glavno opozicijsko politično strujo in hkrati tudi za stranko, ki bi znala pri volitvah zmagati: opirajoč se predvsem na svoje tradicije. V radikalni stranki je nastal hud razcep, tako da imamo danes vsaj štiri, če že ne pet radikalnih struj, ki so druge z drugo sprte. V vodstvu stranke ima sicer dr. Frondizi, ki ga nekateri primerjajo s francoskim Mendés-Franceom, sicer večino, toda »babinstvo« (o voditelju ene izmed frakcij Ricardu Balbinu), »sabatinisti« (spet po Amadeu Sabatiniju) in »unionisti« so hoteli vredi predhodnje stranke Frondizija, češ da išče svoje privržence na eni strani med komunisti, na drugi strani pa med peronisti; skratkoma: njegova politika naj bi bila

preveč levičarska. Zato pa si Aramburova vlada prizadeva pritegniti na svojo stran »desne« radikale, poleg tega še krščanske demokrate in tako imenovane napredne demokrate, medtem ko se konservativci in socialisti odmikajo od Aramburove vlade, da bi si ohranili »proste roke« pri volitvah. Kakor je razcepjena radikalna stranka, tako je razdvojen tudi konservativna stranka na »liberalce« in »nacionaliste«. Mimo tega pa je še cela vrsta drugih strank in stranic. Baje jih je vseh kar 38. Med njimi velja še posebej omeniti stranko, ki jo je osnoval general Leon Bengoa, ki je bil vojni minister v Lonardijevi vladi. Bengoa hoče okrog sebe zbrati konservativne elemente, poleg tega pa poudarja argentinski nacionalizem in katolištvo, s čimer bi rad pridobil večino peronistov.

Iz tega je razvidno, da je politični položaj v Argentini hudo zapleten, da ne rečemo - popolnoma nejasen. Na eni strani je vojska, ki ima v rokah oblast. Te oblasti bi ne hotela izgubiti; kvetjemu bi bila pripravljena podpreti takšno politično grupacijo, v kateri bi se naprej ohranila svoj vpliv. Na drugi strani so konservativni krogi, ki jih podpira katoliška cerkev. Ti krogi se bojijo, da bi večje politične spremembe okrnile njihove politične in gospodarske položaje. Nasproti temu stojijo argentinske množice, ki so potisnjene ob stran in tako rekoč proč od glavne politične pozornice. Sindikati: se sicer poslužujejo stavk, da bi zavarovali vsaj svoje socialne pridobitve, toda vlada je zagrozila, da bo zoper sindikate uporabila silo, da bi zatrla vpliv sindikalnih agitatorjev. Komunistična partija je še vedno izven zakona, češ da ni demokratična stranka; socialisti pa še niso uredili svojih vrst.

Do prihodnjega februarja, ko naj bi bile predsedniške volitve, je še precej časa. Razvoj v prihodnjih mesecih bo pokazal, ali da išče svoje privržence na eni strani med komunisti, na drugi strani pa med peronisti; skratkoma: njegova politika naj bi bila preveč levičarska. Zato pa si Aramburova vlada prizadeva pritegniti na svojo stran »desne« radikale, poleg tega še krščanske demokrate in tako imenovane napredne demokrate, medtem ko se konservativci in socialisti odmikajo od Aramburove vlade, da bi si ohranili »proste roke« pri volitvah. Kakor je razcepjena radikalna stranka, tako je razdvojen tudi konservativna stranka na »liberalce« in »nacionaliste«. Mimo tega pa je še cela vrsta drugih strank in stranic. Baje jih je vseh kar 38. Med njimi velja še posebej omeniti stranko, ki jo je osnoval general Leon Bengoa, ki je bil vojni minister v Lonardijevi vladi. Bengoa hoče okrog sebe zbrati konservativne elemente, poleg tega pa poudarja argentinski nacionalizem in katolištvo, s čimer bi rad pridobil večino peronistov.

VELESEJEMSKKE MARGINALIJE

Dvigalo »Veli Jože« in vlačilec »Borac« dvigata skupno s holandskim dvigalom v Sueskem prekopu potopljeni bager »Luis Perrier«

Medvednica nad Zagrebom je vsa bela od snega, burja pa poje svoje simfonije skozi krošnje cvetočega sadnega drevja. Na velesejmski modni reviji defilirajo v spomladanskih in poletnih oblekah manekeni in poleg ostalega razkazujejo vse vrste kopalnih oblek do najprikladnejših »bikinijev«. Zenske na ulicah nosijo slonnate klobuke pa tudi polne izložbe cvetja ustvarjajo pomladansko vzdušje. Vendar — še vsek drugi moški je v zimskem plašču in najbolj iskani pijači sta žganje ter kuhano vino.

Sef propagande je imel najbrže dobro razvit čut, ko je v obliki avtomobila »Zastava«, motorja »Galeb« in hladilnika »Tobi« razpisal nagrade za obiskovalce. Z obiskom pa doleži še ni posebno zadovoljen.

Ko že govorimo o propagandi, ne bo odveč, če omenimo tisto naše podjetje, ki je na prejšnjem velesejmu napravo veliko-

ko propagando za izvoz svojih izdelkov. Sklenili so pogodbe, dobavljeni izdelki pa niso bili dovolj kvalitetni in zato so prejemali v podjetje nazaj — trgovanja je bilo konec. Jasno je torej, da se izplača delati veliko propagando za kvalitetne izdelke. Najbrže je primerno na tem mestu spomniti na ono staro anekdoto, da so račja jajca večja in bolj redilna kot kurja, vendar ljudje jemajo samo kurja jajca. Ker kurja jajca, kadar zneso jajce z glasnim kokodajanjem dela veliko reklamo za svoja jajca, rača pa tedaj, ko zneso jajce molči. No, med kokodajajočimi jajci in industrijskimi izdelki pa je vendarle razlika.

Vsi naši sejni in zato tudi velesejem so že ustvarili tradicijo, da si brez steklenice žganja ali konjaka sploh ni mogoče zamisliti poslovanja. Kamorkoli se človek obrne, od vsegovodov, kakor, da bi v vsen paviljonih razstavljal le sosegestika, Maraska, Flores, Babel in ostale tovarne alkoholnih pijač. In ko ob paviljonu kozmetičnih izdelkov sročemo pripombo: »Tu pri Vas bi pa že moralo dišati bolj po parfumu kot po žganju«, je odgovor takle: »Ze res, vendar ker v paviljonih ni centralne kurjave, se moramo centralno ogrevati s slivovkco.

Ze nekaj let nazaj je ob velesejmski prinašal tisk informacije, kako bodo obiskovalci

lahko tudi iz plitje perspektive iz helikopterjev uživali ob pogledu na Zagreb in velesejmski prostor. Letos pa tako pisanje ni bilo le novinarska rača, saj so se helikopterji začeli pojavljati in to v Maksimilijevih mnogimi atrakcijami inozemskih zabavnih parkov, ki tedaj gostujejo v Zagrebu.

Zagrebcani se zmerom veselimo velesejmskih dni. Jasno, ko pa vemo, da nas ob teh prilikah obiščejo vsi člani številnih familije, ki se jim sicer niti ne zdi vredno voščiti Novega leta. Ob vsakem velesejmu tako človek spozna še nekaj članov svoje velike, slavne familije... Tudi jaz stokam, saj je šlo skozi moje stanovanje že nekaj garnitur stricov in tet, najavljena pa je tudi že tašča s svojim drugim zetom. Samo zaradi njega bom ohranil vedro lice, saj zanj traja velesejmski dnevi kar vse leto. Niti dejstvo, da se je v zagrebških mesnicah kar za 25 odstotkov podražilo meso, me ne bo moglo razalostiti.

Sicer pa gre na velesejmu vse v redu. Najboljša gostinska podjetja so prevezla objekte preko Save, avtobusni promet se odvija v redu, novi široki paviljoni omogočajo, da se obiskovalcem ni treba drenjati, kajti vse je bolj pristopno in tudi bolj vidljivo. Nezadovoljnih pa seveda tudi to pot ne manjka. V skupini ljudi s posebej je dejal nekdo: »Vse je lepo, vendar na starem velesej-

mu sem videl vse v dveh urah, za to tukaj pa človek porabi vse dan...«

Taki nezadovoljniji smo. Toda, kaj bo šele potem, ko bo dokončana tretja etapa velesejmske gradnje in ko se bodo nekateri pritoževali, da potrebuje človek za ogled kar dva dni. Samo ameriški razstavni prostor bo namreč tako velik kot več stari velesejmski del. Srečal sem znanca. Je predstavnik velikega podjetja tu na velesejmu. Povprašam ga po družini... »Ne sprašuj pravi otrok nisem videl že od Novega leta in že težko pričakujem, da se biva z ženo sestala tu na velesejmu. Letos sem bil že na petih razstavah, potujem kot letelj Holandec od sejma do sejma, vse od Triglava pa do Vardarja, zdaj pa pravijo, da bodo odprli še beograjski sejem...«

Emblem zagrebškega velesejma predstavljata dve črki — kratica ZV. Nekateri veseljaki so razložili, da to pomeni »zlatna vrata« in zares so to zlata zagrebška vrata, tako za dinarje kot za devize. Nekdanja kratica ZZ — Zagrebški zbor je po razlagi veseljakov tudi imela podoben pomen — zagrebško zlato. Na vsak način pa je velesejem tudi brez teh razlag najbolj rentabilna zagrebška ustanova, ki dobiha s pomladanskimi mednarodnimi velesejmi še bolj zlato vlogo v razvoju mesta pod Sliemenom. —bje

VELIK USPEH BRODOSPASA PRI ČIŠČENJU SUESKEGA PREKOPA

Ekipa podjetja Brodospas je s plovnimi objekti »Rezač« z dvigalom »Veli Jože« in z remorkerjem »Borac« 15. aprila odplula iz Port Saida, ker so v glavnem že opravljena vsa čiščevalna dela.

Takoj po prihodu v Port Said je ekipa Brodospasa prevzela dokaj zahtevno nalogo — dviganje potopljenega dvigala, ki ima nosilnost 89 ton ter je ležal kakih 14 metrov in pol pod morsko gladino na levem boku. Zarit globoko v blato. Dvigalo je novo, saj je bilo šele 1954. leta izročeno v promet in zato je

hotel njen lastnik — Uprava Sueskega prekopa dvigniti objekt kar najbolj nepoškodovan. Reševalci Brodospasa so s 10-letnimi delci vseh razpisalnih objektov, z motorno ladjo »Rezač«, na kateri je bilo 6 potapljalcev s potapljaškimi čolnomi »Tornado«, z »Velim Jožom«, ki ima 350 ton nosilnosti, pomagal pa je še remorker »Borac«.

Po temeljitih ogledih in poročilih potapljalcev so izdelali podoben načrt za vse operacije dela. Najprej je bilo potrebno zamašiti šest velikih odprtih na dnu dvigalovega trupa, od ka-

terih so nekateri merile celo trikrat en meter, potem je bilo potrebno odstraniti dve 55-tonski protuteži, odrezati pomniško roko dvigala — na kateri je sponel potopljeni objekt, za tem pa najprej dvigniti odrezano roko, ki je dolga 49 m in teška 90 ton, nazadnje pa še trup potopljenega objekta.

Najteže je bilo odstraniti veliko ročico dvigala, saj je bilo pri tem potrebno paziti, da ostane ta nepoškodovana, nepoškodovan pa je moral ostati tudi stolp s katerim je bila spojena ta ročica. Poskušali so z

demontriranjem mehanizma, vendar se to ni posrečilo, saj so se pri potapljanju vse vezli s stolpom močno skrivilje. V soglasju s predstavniki Združenih narodov in Uprave Sueskega prekopa, so se nazadnje odločili, da bo najbolje na primernem mestu ročico odrezati in to tako, da bo ostala nepoškodovana. Načrt je uspel in največji zaslug je imel pri tem potapljač Mate Jovicic.

Potem ko so dvigalo dvigalov trup, pa bi skoraj prišlo do nesreče. »Veli Jože« in specialna belgijska ladja »Titan« sta imeli nalogo najprej obrniti trup preko njegovega stolpa, potem pa ga dvigniti na površino. Pri tem obračanju pa je sidro belgijske ladje pričelo nenadoma popuščati in prišlo je do kritične situacije, saj bi se lahko potopili oba ladji. Prenehali so z obračanjem in nihče ni mogel najti pravega izhoda iz te nevarnosti. Posvetovali so se s

Na velesejmu so zelo posrečeno uredili mlečno restavracijo pod velikim šotorom, kjer so obiskovalci dobro in poceni postrženi

Podprimo težnje gozdarjev

Na obnem zboru Združenja gozdno-gospodarskih organizacij LRS ni bilo težko ugotoviti, da je Združenje dobro razumelo svoje naloge in jih v času svojega komaj enoletnega delovanja začelo tudi uspešno prenehati. Podrobneje bi se zaradi samo na eni teh nalog zbiranja, namreč na prizadevanju za povečanje delovne stornosti v gozdarstvu.

Na 1 odstotek manjše, kot v drugi polovici predlanskega leta. Iz tega lahko nedvoumno zaključimo, da je uspelo opraviti v gozdarstvu znatno večjo obsega dela pri manjšem številu zaposlenih, kar kaže na to, da delovna stornost gozdarjev narašča.

Ceprav se je povečalo izplačilo za nadurno delo, znaša to ne nekaj več kot stoti del vseh izplačanih plač, kar pomeni, da je na vsakih sto rednih delovnih ur odpadla približno ena nadura.

Ne glede na povečanje nadurnega dela pa lahko dokazujemo povečanje delovne stornosti tudi z drugimi podatki. V primerjavi z drugo polovico 1955. leta se je povečal obseg dela po učinku za 6 odstotkov. V drugi polovici leta 1955 je bilo namreč doseženih po učinku 51,6 odstotka vseh dejansko opravljenih delovnih ur. lani pa 55 odstotkov. Povprečni zaslužek za efektivno delovno uro se je dvignil od 42,71 din v drugi polovici 1955. leta, na 43,38 din ali za 1,5 od-

stotka lani, medtem ko je znašala povprečna plača za efektivno uro po tarifnem pravilniku le 39,59 din. To je nedvomno ugodna posledica večjega obsega dela po učinku, deloma pa tudi opravljenih nadur. To kaže, da so se izboljšali tudi položaji zaslužka tistih gozdarjev, ki so delali oziroma bili plačani po doseženem učinku. Plače po učinku so dosegle lani 56,8 odstotkov vseh izplačanih plač, v drugi polovici 1955. leta pa 53,6 odstotkov izplačanih plač.

Sam general Raymond Wheeler, predstavnik Združenih narodov in vodja očiščevalnih del v prekopu, je prvi čestitaj članom jugoslovanske ekipe. Potem je odšel čestitaj kapitanu belgijske ladje »Titan«, on pa je odgovoril: »Vse zasluge za uspehe imajo »Jugoslovani«.

Medtem ko so ljudje z ladje »Rezač« opravljali še zadnja dela na tem objektu je »Veli Jože« sodeloval pri dviganju potopljenega bagra »Luis Perrier«. Za tem pa so izveliki iz morja še neko potopljeno pilotsko ladjo.

Ekipa Brodospasa si je s svojimi deli med številnimi tujimi ekipami v Suezu pridobila velik ugled in tako tudi izven meja svoje domovine pokazala, da je kos tudi najtežjim nalogam. —j—

Vazilu za lepro

Sredi kliničnih bolnišnic v Sarajevu stoji osamljena baraka. Tesnobno deluje njena neprijetna zunanost na človeka, ki je malo prej zadovoljno opazoval živahnost naglo razvijajočega se mesta, nove in v najmodernejšem stilu grajene stanovanjske hiše in ustanove, ter obduvalno starodavne zgradbe, ki so kot kulturno-zgodovinski spomeniki pod zaščito države. Še bolj tesno pa je človeku pri srcu ko zve, da živijo v baraki ljudje, ki so strogo ločeni od sveta in življenja.

Zgodovina ni Bosni in Hercegovini zapustila samo arhitektonske in druge znamenitosti, temveč tudi veliko zlo. Lepra, ali kot ji po domače pravimo — gobavost — je tista bolezen, ki so jo prinesle turške vojne

in jo razširile po bosanskih in hercegovskih vaseh. Mi poznamo to bolezen le iz romanov. V Sarajevu pa jo zdravijo v tisti baraki neprijetne zunanosti, ki je pretesna, da bi sprejela pod svojo streho vse one, ki za lepro bolujejo.

Da bi zvedela kaj o lepri, sem se napolnil k predstojniku dermatovenerološke klinike v Sarajevu, prof. dr. Josipu Flegerju, ki se že desetletja bavi s to boleznijo. Ljubozelno mi je odkril vse njene skrivnosti in popeljal celo v barako med bolnike. Bil so veselji obiska, saj razen vedno enih in istih strežnikov in tu pa tam kakega svojca, tako redko vidijo kakšen tuj obraz.

lenj lepri pri nas ne bomo zadržali, če ne bomo dobili čimprej primerne stavbe, kjer bi s sodobnimi metodami zdravili vsa leprozno, tako tiste iz Bosne in Hercegovine, kakor tudi one iz Dalmacije, Sandžaka in Crne gore.

Bolniki v azilu niso v zavidenem položaju

O izgradnji inštituta za lepro v Sarajevu, ki bi veljala za vso Jugoslavijo, je bilo mnogo govora že pred dvema letoma. Toda zaradi pomanjkanja denarja so načrti tudi za letošnje leto odpadli, kar se pa ne bi smelo zgoditi. Res je, da lepri za okužbo ni več toliko nevarna in ne predstavlja velikega problema. Vendar spričo tega, da so okužbe še vedno možne in da obolavajo na tej boleznijo že otroci, cesar prej ni bilo, ne bi smeli odlašati z izgradnjo centralnega leprozija.

Kako so odkrili lepro v Bosni

»Da ne boste v zmoti«, je začel prof. Fleger svoje pripovedovanje, »vam moram najprej povedati, da nimamo leproznih bolnikov samo v Bosni in Hercegovini, temveč tudi v Crni gori, Sandžaku in Dalmaciji: povsod tam, kjer so se najdlje zadrževale enote turških vojsk, razen v Dalmaciji, kamor so jo zanesli mornarji. V Dalmaciji so leprozna obolenja raztresena na področju med Trogirom in Sibenikom.«

Prve primere lepri so odkrili v Bosni v letih 1885—1890. Tedanjji zdravniki, večina tuji, ki niso poznali te bolezni, so lepro zamenjali za sifilis, ki je bil tedaj endemično razširjen po vsej Bosni in Hercegovini. Sele nek specialista za spolne bolezni, ki je iz Nemčije prišel proučavati endemični sifilis, je ugotovil lepro. Ker je bilo ugotovljenih vedno več primerov te bolezni, so tedanje avstrijske oblasti leta 1898 izdale odločbo, po kateri so morali zdravniki obvezno prijaviti vsa leprozna obolenja. Da bi lepro zatrli, so izdali tudi druge ukrepe, ki pa zaradi slabih ekonomskih in higienskih pogojev ter verskih predsodkov muslimanov niso imeli posebnih uspehov.

Leta 1904 so ugotovili že več kot 317 primerov bolnih in je 1909. leta to število padlo na 136 primerov. Od tega leta dalje je lepri bila v nenehnem upadanju vse do leta 1923, ko se je začela spet razširati.

»In kakšno je stanje zdaj?« sem vprašala prof. Flegerja. »V Bosni in Hercegovini imamo trenutno okrog 156 primerov. Nedvomno je leproznost še več. Potrebno bi bilo izvesti obširno množičnih pregledov v tistih vaseh, za katere je znano, da so okužene. Seveda pa s samimi ugotovitvamj števila obo-

»Nega nikar ne storite. Živahn vpadu ona.« Od otrok nočeva ničesar. Potem se raje opoveva podpori.« Oklevaje reče žena in pogleda moža. Ta le pokima, nato pa prime svojo ženo za roko.

»In ne zamerite za vse to,« se obrne na pragu izbe on, slaboten, izsušen stavec. Skrbniški organ ju gleda. Tako samotna, pozabljena in uboga sta videti.

Počasi so se za njima zaprla vrata.

Tako je na socialnem skrbstvu trikrat na teden, skoraj vedno, kadar je dan za stranke. Jeza in sovraštvo planeta tu tolikokrat neadorno na dan, in daleč, daleč za njima ostaja ljubezen. — V. Kuhar

OBVESTILO

Letna skupščina Zvezne industrijske zbornice, ki je bila napovedana za 26. april tega leta, se preloži iz tehničnih razlogov na 7. MAJ 1957.

Kraj zasedanja skupščine: Beograd, Dom sindikatov, na Trgu Marksa-Engelsa, Dnevni red, kot tudi začetek dela skupščine, ostane nespremenjen. Popust na vožnji v vlakom velja v prihodu od 4. do 7. a v odhodu od 7. do 10. maja.

Naprosamo vse člane Zbornice, da pošljejo na skupščino svoje delegate.

Iz tajništva Savezne industrijske komore.

1917-R

OGLAS

- v Slovenskem
- poročevalcu —
- gotov
- uspeh!

GRENAK JE MATERI OTROKOV DINAR

vaši računi in poravnajte jih med seboj. Toda naša mati je nas prosila podporo. V občini pa imamo nad 300 oskrbovancev, ki so res potrebni podpori. Stiri ste in dobro vam gre. Mar je res tako težko pomagati lastni materi? »Ja, saj ima pri meni kosilo, se izgovarja ena od njih, »pa jaz nisem v službi,

krat zabeljena z očitki, bodečimi pogledi in z opazkami, da se pri hiši preveč poje... Ena od obeh sester pa razburjeno maha skrbniškemu organu pred očmi. Lakrtrani nohti se bliskajo v pramenu sončne luči, ki sije posev skozi okno. Če bi to vedela mati. Morda pa ve, še več. Zato je tudi sedla in napisala nekega

»Seneda, toda, če imate otroke?«

»Otroke imava,« je obotavljaje pritrtil on. »A nanje ne moreš računati,« ga je prehitela ona.

»Da, nanje ne moreva računati, saj imajo vsi svoje družine, svoje skrbi,« ponavlja on za njo.

»Prav gotovo je to res. Toda otroci so prvi dolžni vsaj deloma pomagati svojim staršem,« pojasnjuje skrbniški organ.

»Prav pravite. Saj sva tudi midva v mladosti pomagala svojim staršem; a kaj hočete. Sedaj ni več tako,« de on in ne vedo, kaj bi, menca v svojih starševskih rokah že povsem brezbarven klobuk in v zadregi pogleduje svojo ženo.

»Kje so vajni otroci? Pisali jim bomo, pa se bomo skupaj pomenili,« pravi tovarišica.

»Ne. Tega nikar ne storite.« Živahn vpadu ona. »Od otrok nočeva ničesar. Potem se raje opoveva podpori.« Oklevaje reče žena in pogleda moža. Ta le pokima, nato pa prime svojo ženo za roko.

»In ne zamerite za vse to,« se obrne na pragu izbe on, slaboten, izsušen stavec. Skrbniški organ ju gleda. Tako samotna, pozabljena in uboga sta videti.

Počasi so se za njima zaprla vrata.

Tako je na socialnem skrbstvu trikrat na teden, skoraj vedno, kadar je dan za stranke. Jeza in sovraštvo planeta tu tolikokrat neadorno na dan, in daleč, daleč za njima ostaja ljubezen. — V. Kuhar

»Morda bi tu pri vas lahko dobila kakšno podporo?«

mož me pa krega za vsako žlico, ki jo mati poje.«

»Kaj mislite, da je lahko vsak mesec odriniti denar za mater, če imaš svojo družino in svoje skrbi?«

»Saj veste, kako je danes. Služičnja stane, pa otrok tudi...«

Sto izgovorov, sto izmikanj, ki naj bi bila opravila Od stare, nemočne matere ne more več noben od otrok pričakovati koristi. V nadlego jim je, otrokom. Dinar, ki ga odrinjejo materi, se jim smili, jed, ki jo ponudijo je nešteto-

Mračne prognoze

J. B. PRIESTLEY: »ODSTRANITE NORCA!«

Lojze Potokar v vlogi klovna

jemo Kolombine ga vsi ti ljudje ne spoznajo več, se ne osveščajo več svoje preteklosti. Žive avtomatsko življenje kakor višji nadzornik in personalna referentka ter omejeni psihater dr. Bushtact. A Joey se ne da ukloniti, se ne da predelati, se ne vključiti v »delovni proces« te blaznice, vehementno protestira, da ga kot norca vtaknejo v prisilni ljubič, in šele tedaj se jamejo njegovi stari stanovski tovariši osveščati samega sebe, kakor se je osvestil Avgust in potem umrl. Joey išče izhoda iz te nepridne ječe in končno res odkrije tajna vrata, skozi katere pobegnejo njegovi tovariši, pred njim samim in njegovim prijateljem Kolieskim pa se vrata neprobno zapanejo. Stari klovni zdajva in pobesni ter omledi in se v zadnji sliki prebudi za odrom varčevja, kjer je s steklenico žganja v roki zaspal in sanjal svoje fantastične sanje v noči na prelomnici dveh vekov - devetnajstega in dvajsetega stoletja. Avtor pa je dramatsko zabeležil te sanje šele v drugi polovici dvajsetega stoletja, v času, ko bi menda utegnili biti ta fantazmagorija že nekaka realnost.

politični nastopajočih izdihavo brezčuten, leden hlad. Znatno manj fantastične pa je v skromnem besedilu samam. Ker igra odino ni plod globlje umetniške inspiracije, ki bi prežarjala delo z iskrenimi duha, so v poteku akcije vidni zastoj in premori, ki jih tudi režiser ni mogel izpolniti in ki zaradi tega učinkovito utrjuječo, mrtvo. Hiperboličnost dogajanja je režija poudarila s pogostimi fortissimi (Klovni), ki pa vplivajo končno enolično, če niso zajeti iz dna doživljanja. Najplastičneje se je režija posrežilo približati se duhu tega slutov - življenja, ki v vsakdanji realnosti nima ooporišča, s figuro Loba. To je bila resnično nova stvaritev.

Loba (bivšega poliskega arhitekta) je oblikoval Janez Rohaček v nastopnem prizoru odlično, s pretresljivo poraznostjo. V maski in besedi tragično klavirna podoba »predslanega« človeka, ki pa nosi v svoji podzavesti še zastaroto vizijo nekoga prejšnjega življenja. Močna, sugestivna upodobitev. Težko je uprizorljiva dvodelnost osrednje figure, lik klovna Joeyja. Že tekstovno predstavlja vlogo znaten napor, se večji napor pa plastična in vedno pristna interpretacija njegovih dvodelskih in zdaj glumaških odtenkov. Podoba je, da za Lojze Potokarja ta vloga nekako ni prikladna, da si je kar pogumno obvladoval. Vsekarer je bil močnejši in resničnejši v preprostem človeškem občutju (prizori s Kolombino in z Lobom) kakor pa v mnogolikih klovinskih preobrazbah in v izbruhih protesta, ki zahtevajo mnogostransko invencioznost. Ljubka, človeško toplja je bila Vška Grlova kot Kolombi-

na. Vse druge vloge pa pravzaprav niso živa človeška bitja, pač pa človeški avtomati, lutke, ki se dajo teatralno nakazovati, ne pa življenji, polno občinkovati. Tako Kolombinini nekdanji partner Hariekin (B. Kralj), zakrknjeni Kin, tog, staličen. Enako hladni Lon, bivši dobrodušni Pantalon (E. Gregorin) in inspektor Cist (St. Černik) bivši Policist. Smrt »predelavnega« francoskega umetnika Avgusta (B. Mikloševca) je epizodnega značaja. S solidno odrsko tehniko je izdelan lik psihiatra dr. Bushtacta (Ivan Jerman). Dosledno dogajana, ledena mrtva, brezčutna, nedostopna pa sta oboja najprej nekakšna »zelo avtomatsko« delovanje, ki se v slednji sliki prebudi v izbruh protesta, ki zahtevajo mnogostransko invencioznost. Ljubka, človeško toplja je bila Vška Grlova kot Kolombi-

Lojz Kraigher osemdesetletnik

Jutri poteče osemdeset let, kar se je rodil slovenski pisatelj, dramatik in publicist Lojz Kraigher. Visok jubilej se vedno zelo aktivnega ustvarjalca je v našem kulturnem življenju tolikanj pomemben dogodek, da ga moramo zabeležiti z resno poudarkom in s polnim priznanjem človeku in umetniku, katerega ime je že več kot petdeset let tesno povezano s slovensko književnostjo in publicistiko, slovenskemu pisatelju, ki je izšel iz naše Moderne, bil intimen prijatelj Ivanu Cankarju in ki stoji še danes, po pol stoletja najbolj dramatičnih dogajanj doma in po svetu, sredi javne in kulturne dejavnosti.

Jubilant se je rodil 22. aprila 1877 v Postojni. Po srednješolskih študijah v Novem mestu in Ljubljani je odšel na Dunaj, kjer je 1903 promoviral na medicinski fakulteti. Nato je kot zdravnik služboval po raznih krajih Slovenije, najprej v Bocu, zatem pri Sr. Trojici v Slov. gorah, med prvo svetovno vojno je bil premečen v Ljubljano, od koder je 1922. leta odšel v München, kjer se je specializiral za zobozdravnika. Po šestletnem bivanju in službovanju v Gorici se je 1929 vrnil spet v Ljubljano, kjer živi in deluje še danes.

Pestro in zanimivo življenje zdravnika po najrazličnejših krajih naše domovine mu je omogočilo, da se je temeljito spoznal z malomeščansko sredino takratnega časa, prijateljstvo z glasniki naše Moderne, predvsem pa iskreno tovarštvo z Ivanom Cankarjem in seveda še najbolj njegov izredni opazovalni in oblikovni dar pa so ustvarili iz njega še kmalu pisatelja svojih in pomembnih književnih, za katere nam mora biti samo žal, da jih današnji jubilar zaradi pokačne prebremenjenosti ni mogel do kraja izrabiti. Vendar pa izprijuje vse njegovo dosežanje delo, umetniško in publicistično, da imamo Slovenci v osemdesetletnem Lojzu Kraigherju ustvarjalca nedvomnih sposobnosti, odličnega romanopisca in novelista, dramatika trajnih vrednosti in publicističnega pisca, katerega monografija o Ivanu Cankarju bo ostala neizčrpan vir za študij Cankarjeve osebnosti in njegovega časa.

V nekem intervjuju je Kraigher sam povedal, da se je od domačih pisateljev učil največ pri Ivanu Cankarju, od tujih pa so nanj vplivali Balzac, Flaubert, Maupassant, Turgenjev, Tolstoj, Dostojevski in Gogolj. Vendar je mladi pisatelj že dokaj zgodaj krenil na svojo pot in se usmeril v naturalizem, v pisanje, ki mu je dajalo vso možnost kritičnega odnosa in kritično umetniške presoje takratnega malomeščanskega življa, sredi katerega je živel. Lojz Kraigher je zavojilo tega eden izmed tistih naših pisateljev, ki so pogumno in pronicljivo odkrivali resnično podobo slovenskega malomeščanstva in mu je podobno kot Cankar, čeprav s čisto drugačnimi literarnimi sredstvi predočili v svojih delih z vso umetniško pripravljenostjo, podoba, ki je bila neprijetna in boleča, a zato nič manj pravična.

Takšen je njegov obsejni roman »Kontrolor Skrobbar« (izšel 1914), v katerem pravi avtor sam, da je v njem orisal politične razmere na našem podeželju pod Avstrijo, gnihlo in nasilnost nemških mogočnikov, beg slovenskega malomeščana v družabno in gostilniško izživljanje, vendar še dodaja, da zaradi zunanjih vzrokov ni smel problema »Kontrolorja Skrobbarja« do kraja izvesti po načrtu. Roman je kljub svoji obsežnosti zanimivo branje, živa in nadrobna slika življenja v majhnem kraju nekje na Štajerskem, kjer se prepletata dva osnovna problema, problem potujčenja in osebni problem glavnega junaka, ki nosi v sebi vse značilnosti tipičnega malomeščanskega individuala. — V romanu »Mlada ljubec« (1917-18, v knjigi 1923) obravnava Kraigher skoraj izključno erotične in seksualne probleme mestne mladine. V svoji prvi drami, ki jo je napisal 1911. leta, je z vso ostrino osvetlil malomeščansko zakonsko življenje in razkril vso njegovo slaganost. Istega problema se je lotil tudi v kasnejši drami »Na fronti sestre Zive«, kjer pa je ta problem potujčenja še poglobil. Manj uspeha je njegova »Umetniškova trilogija«, ki jo je posvetil prijatelju Ivanu Cankarju. Svoja krajša prozna dela je pisatelj zbral v zbirki z naslovom »Novele« (1946).

Med njegova najbolj pomembna dela pa sodi nedvomno obsejna in še ne zaključena študija, katere prvi del je izšel pred nekaj leti. Delo, katerega pomen in obsežnost danes še ne moremo presoditi, delo, ki bo kot celota skušalo prikazati vso problematiko človeka in umetnika Ivana Cankarja.

Za jutrišnji praznik pa naj nam bo dovoljena, da se s svojimi čestitkami in najboljšimi željami pridruživamo vsaj slovenski javnosti, ki časti osemdesetletnega pisatelja.

M. Š.

Kratko in novo

KONCERTNO IN OPERNO ŽIVLJENJE V SARAJEVU. V zadnjem času je koncertno in operno življenje v Sarajevu požvepla vrsta uspešnih gostov. V Operi sta gostovali sopranistki Livia Liseanu iz Romunije in Pavla Takač iz Madžarske. Na koncertnem podiju pa so se zvrstili gostje: pianist Evgenij Malinin iz Sovjetske zveze, pianist Herman Schwertmann iz Dunaja in direktor mariborske Opere Jakob Cipci. Pod Cipcijevo taktiko je Sarajevska filharmonija na svojem sedmem koncertu izvedla IV. simfonijo Antonina Dvoržaka, Koncert za klavir in orkester v d-molu Johannesa Brahmsa in »Belo Krajino« Marjana Kozinca. Sarajevska glasbena kritika poudarja kvalitete slovenskega gosta, program njegovega koncerta, v katerega je bilo vključeno tudi slovensko glasbeno delo, pa stavlja za

»vzglede ostalim dirigentom, ki bi morali na svojih gostovanjih prav tako nastopiti z domačimi deli.

DEBUT DEJANA BRAVNICARJA. V torek, 23. aprila, se bo na svojem prvem celovečernem solističnem koncertu predstavil devetnajstletni violinist Dejan Bravničar. Mladi umetnik se je že uspešno uveljavil s svojimi nastopi kot študent violinskega razreda prof. Karla Rupla na Akademiji za glasbo in s koncerti Čajkovskega, Brahmsa in Paganinija, ki jih je igral s Slovencem in Mariborsko filharmonijo. Na svojem solističnem koncertu bo igral tri najtežja dela svetovne violinske literature: Tartinijevo sonato »Vražji trileček«, Bachovo Sonato v a-molu za samo violino ter Paganinijev koncert. Pri klavirju ga bo spremljal pianist Leon Engelman.

Pisatelj Lojz Kraigher pri svoji delovni mizi

LOJZ KRAIGHER

„Piti, ljubiti, peti“

Udarim jo po česti in maham s palico po zraku. Namenil sem se, izkoristiti to zgodnje jutro in se napatiti peš do Sv. Jurta. Tri ure ali kaj takega. Ob sedmih bom tam. Do osemih se lahko ocedim, da se predstavim v uradu.

Človek sem, ki sem srčen samo takrat, če je okolica zadovoljna z menoj, ali — če je mogoče celo odarano od mene. Neprilagodni ali sovražnosti, ki mi pride naproti, me spravi hipoma iz ravnotežja in v prsih me stisne nekaj kakor vest ali kesanje; obide me čustvo, da sem kriv greha in da vladala najlepša edinstvo na svetu, ko bi ne bilo nekaj napak na meni, ki se jih niti prav ne zavedam. Tako se mi je večkrat pripetilo, da se čisto nepričakovano zalotim v podobnem občutju, ki mu ne vem ne začetka ne vzroka, ki pa leži trdovratno na meni, ko da bi nosil butaro na plečih, in ki se ne izgubi, dokler se nenadoma ne spomnim, od kod in zakaj. Po navadi je povod kak neuspeh ali nesporazum ali malenkostno razžaljenje, pri čemer sem sam popolnoma nedolžen in sem celo prepričan, da je krivda zanj mene; vendar mi ostane občutek: čemu tvoja trmoglavost, ko mi neznani lobo, pri katerem se »predelava« ni popolnoma posrebila, opiše življenje v tovarni in pa svoje praisne življenje, ko je bil še poljski arhitekt Kolieski. Nato sreča Joey Klovni v vrsti teh političnih ljudi še kopico svojih nekdanjih znancev in politikov tovarnišev. V času raziskovalnega oddelka Kinu odkrije svojega tovariša Hariekinja, v mladi delavki svoje ljubljeno mlado Kolombino, v vsemem namiku Loni Pantalone in v »Kontrolorju Cistu« tovariša Policista iz varčevja. Toda z edino iz-

napoti prijaznosti in splošni harmoniji. Saj me prav za prav ni posebno sram tege priznanja, ker sem že greal brez stavlja rojaka, ki niso bili nič manj neodločni in bojazljivi. Vedno se mi je zdela, da je vsa tista narodnjačkarska odločnost samo navidezna in narejena. V družbi je nekaj velja, ker jo drži nečimrnost in ljubosumnost. So sed je bolj sosedja, ga lovi z oči in išče vzpodbude pri njem. A v tistem pogledu je migota vprašanje: »Ali je vredno prebneje? Kaj praviš, sosed — pustimo to skupaj! Nerodno je, saj vidiš... Gospoška bo huda na nas.« In ko bi moral vsake zase demonstrirati za milij narod, ko bi nas dobili gospođe vsakega posebej medse — kdo ve, koliko bi nas v resnici vztrajalo in demonstrirali? Slovenec je miraljubljen in tih. Praviš, da se glasilo najbrže Slovenec je plaš in boječ. Ta promočka slovenskega nray je naš pododvajan greh. Saj imamo že od pamtiveka jerebo nad seboj, ki so nam znani z bčtem in bičjem vsespri hlapčevstvo in tlačanstvo. Tradicije delujejo v nas, dr. Njavar bi celo reklo: dolno obremenjenje s suženstvom. In dokler nam ne vržemo zveljč, ki nas odvrti tega greha s Kristusom svobode in samozavestni tako dolga nas ne puščajo prvaki pozemskih v boji za nami stojte, Janezi Kristini, ki gotovo ne prederem z njim skozi zid in ki je samo

narodal. Takrat mi je laskalo to zaupanje, in četudi me je v trenutku spoznanja in srca skalevo zstranje naše narodnosti vendar si v tem pogledu nisem delal prevelikih skrbi; pač pa sem se malce bal, da bi zaradi političnih razdorov ne trpelo tudi družabno življenje in bi mi ne potekali dnevi pri Sv. Jurtu v dolgočasju mrtvine in nepotesilni nemoje v veselju in zabavi. Saj nisem politik, Sicer sem že dosegel Kristovo starost, a življenjskega nazora si še nisem ustvaril. Tudi se še nikdar nisem zavzel ali navdušil za politično idejo, pa naj je že bila napredna ali nazadnjaška. Preko gostilniških pomenkov in dvomljivo-mlačnih izjav se nisem povzpeli. Čemu tudi, ko sem za životaril toliko bolje in zabavneje brez idej in brez nazorov? Svečano celo trdim, da je pivo brez teh duševnih prijemov; neskončno slastnejše in okusnejše. Imel sem se — to sem lojalno koncediral onim primisim — za naprednjaka; a popolnoma odkritostno priznam, da podlaga temu »prepričanju« ni ležala globlje kakor v malenkostnem naključju, da sem prebil svoja mladeniška leta v liberalni družbi. In tako tudi proti Nemcem nisem čutil, nikakega sovražstva, celo spoštovanju občudoval sem jih; Nemke pa sem — pekel in nebo! — včasih tudi ljubil.

Zato se nisem prav nič zadržal, ko so mi v Gradcu tako pomembno namignili, da proti meni nimajo posebnih pomislekov, ko me pošiljajo na vroča tla obmejnih narodnih bojev. In šele čez dolgo se mi je zavedalo, da mi kanjalje niso namizavala, temveč zabičevali in

namenje za najmanjše narodno dejanje. In pripravljen moram biti celo na sovratnosti rojkarov, če se predčito pridruži tej ali oni domači stranki. Prihajal sem v slovenske kraje. Le tu in tam — kot rožine v skromni potoci — so naseljeni Nemci. Posamezen trgovec, obrtnik, rokodeler; še bolj posamezen vinčiar, želar ali kmet. A tudi ti so v resnici Slovenci in znajo komaj blebetati nekaj nemških stavkov; zato so pa teško odločnejše — »Nemcem prijazni. To se pravi, da jih je podzavodno morda vendar nekoliko sram svojega renegatstva in hočejo z lepšim imenom pokriti svoj resnični značaj. Večje množice teh prisiljenih vožnih dobiv v trgih in mestech in tudi pri Sv. Jurtu, kjer terorizem posilnemeje ne vlada samo v trgu, temveč tudi v okolicih občih in je toliko predrznejši, ker čuti za seboj zavestno in deložni in državnih uradih. Narodna opozicija je sicer dosti močna, a bila bi v ozorcu osrednje domovine — razdajena v dva tabora. Boj torej ne velja samo Nemcem, marveč tudi rojarkom. In mnogokrat je kriva strankarska ali osebna zavist, da se ne odbijajo sovražni udarci po potrebi ali vsaj po možnosti.

Položja slovenskega uradnika v takem gnezdu ni ravno zavdanja vreden. Pripravljen marš biti na brezobzirno prepa-

»Was befiehlt, bitte? Ich verstehe nicht windisch...« — pa sem že ves preplašen in potlačen pod težo vesti. Četudi se v prvem trenutku celo zavzajem za svoje pravice, na them me vseeno grize, da je greh morda le na moji strani, v tistem medem sčortem slovensku, ki gotovo ne prederem z njim skozi zid in ki je samo

Saj me je že tudi nekaj vnelo, da vera bog mi odpusti grehe! (Odklonek a romana »Kontrolor Skrobbar«)

NAJDIHOJČA

Aprilska zgodba

Prav to uro pred sto leti so poslali iz Ljubljane na Vipavsko tako pismo:

»Ker ste bistri, odrezavi, iznajdljivi in šegavi vi, Vipavci, brž kupite kje v Pi morju vrečo burje, jo plačate in pošljite nam v Ljubljano, da megljo to mokrosivo, za'edavo, trdoživo in nezdravo še to zima, z burjo kraško razpršimo in čez morja v daljino zemljo Samojamo za vse čase zapodimo! Saj v megli tej nočne luči so kresnice, sonca žarki so bledece. V takem mraku kdo naj snuje? Kdo pa v temi napreduje?

Za plačilo in v spominček vam s pečata v posodilo damo zrna, ki na starem gradu jaha — je zverina, ps je plaša kol martinček. Ta spomlad vasi do kraja zeniljo težko v novem trtju z rojem zmaha. Mi bi radi, naj se sonca kri petapla v list in veje v gozd in rušo — to zdravilo bo h' bilo sva čelo, ho bi žilo mešano dušo. E, Vipavci, te be kaplja!»

So Vipavci pismo brali, na vsa usta se smejali:

»Ha! Lej vranča! Kakšna sila zdaj aprila!«

»Kaj? To burjo rekovnjačo naj s ektivi po Tržaškem bi iskali? Ali z malho po herasko med Brkini vhozajme jo žejni b-ali? Zlomka! Kaj še!»

Pa so kratko odpisali, podpisali, odposlali, »Mi bi burjo sami ugnali! Tam pod Nanos ob Razdrto v tibi neč bi se skrivno priplazili, burje v spanju zalotili — hop! v rola ve in v mehove vso dremavo za zabavo polovili. Fej, to znamo mi, Vipavci! Kar na ramo bi to kramo zavalili pa mehove za zabavo hi! in rjavci do Ljubljane kakor halo to vezilo bi v zabvalo za aprilsko posejilo privozili.

Ali, čuite! Ne pihalo ne divjalo naše kraško ne pomaz! Saj megljena ta neznaga, ki vam sonce, tek, vedrine, voljo krade, ima v barju na Ižan'kem vsako leto prave aerla — skrite mlade.»

Najdihojčin portret

Drugi Najdihojčin portret je bil za našega risarja trd oreh! Za model se je ponudila Nuška iz Kranja, toda mirno sedeti pet minut — to je presegalo njene moči!

Za Najdihojco pa je izjavila naslednje: Stanujem pri »Zlati ribi«. Rada imam riž in smetano. Imam dve punčki, Metko in Marjanco, ampak Metka je že hudo oguljena! Najraje imam tetinega sinčka Janita, ki že hodi, teči pa še ne zna. Ob vprašanju, koliko je stara, pa ni mogla skriti svoje ženske narave: Pet let! je rekla.

Tri in pol! so jo popravili sosedom Andrej, Cilka in Rado.

VOLČJI PREKLIC

Kitajska pravljica

V gorah je ležal visok sneg. Nekci volk je bil že pošteno lačen. Ker ni hotel več stradati, se je odpravil v dolino, ne meneč se za udarce, ki jih je svoj čas dobil od kmetov in katere je imel še v hudem

Ko je vso pospravil, je na mah postal žalosten, ne da bi prav vedel zakaj. V snegu je zagledal sledove krvi in odli-se svojih tac, pa se je prestrašil. Vse to bi mu utegnlo nakopati nesrečo na glavo.

»Dokazi moje krivde so jasni,« je dejal ves obupan, »in če me kdo zasleduje, ne bom mogel tajiti. Oh, kaj ne bi bilo bolje, če bi že vnaprej vse preklital?«

In volk je zaklical v dolino: »He, vi! Vse, kar se čenča o meni, je le podlo obrekovanje, da bi mi vzeli ugled!«

Obenem pa je pričel lizati krvave madeže in zabrisavati sledove svojih tac. Toda čim bolj je skušal zbrisati sledove krvi, tem bolj sveži in rdeči so postajali, kajti gobec mu je bil še poln krvi, ker si ga še ni utegnol z jezikom umiti.

Priredila Vera Albreht

spomnu. Posrečilo se mu je, da je v vasi ugrabil kokoš in da jo je brez palice odkuril. Spotoma si je zmagoslavno dejal: »Le nič strahu! Nihče se ne bo upal za mano! Se mar upate? Jaz, volk, sem ropal pri belem dnevu in tako je prav, kajti rop je moj poklic! Čutil je, da je v pravici, zato je na mah postal drzen in smel. V gobcu je zavlekel kokoš v hribe in jo tam v miru in zadovoljstvu požrl.

Česar ne slišite vsak dan

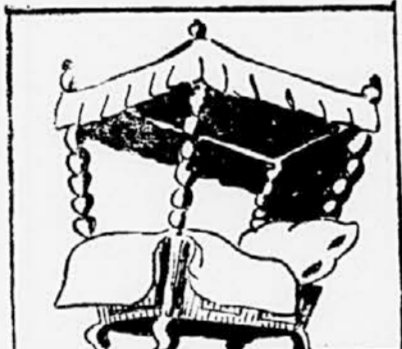
NAŠA VSAKANDJA POSTELJA

Človek preživi tretjino svojega življenja v postelji — torej pri starosti devetdesetih let, vsaj trideset let v kosu pohištva, ki je tako vsakdanji, da nihče ne preišča o njem. V starih časih pa je bila postelja bogastvo, ki si ga ni mogel vsak privoščiti. Tedaj je bila ogromna — vsaj dvanaest ljudi bi udobno spalo v njej — in če so velikaši potovali na obisk, so rozili s seboj na posebnem vozu tudi posteljo. Angleški kralj Ri-

Ze nam se zdijo noči, ko je polna luna, čudovite, toda kaj bi dejali šele, če bi bili na Saturnu. Tam »visi« na nebu kakrat šest ali sedem lun, ki so različne velikosti in kot orjaški lampjoni dajejo Saturnu več svetlobe kot naše Sonce, ki je od tega planeta oddaljeno 1.420 milijonov kilometrov.

Enavajeno človeško oko razloči na nebu okoli pet tisoč zvezd — toliko bi jih lahko našli tudi vi, dragi prijatelji. — toda že 10-centimetrska leča jih odkrije dva milijona, pet metrsko zrcalo pa celo eno milijardo, to je tisoč milijonov.

krvoločnosti in tudi to, da odnese v svojih mogočnih krempljih otroka, ki se precej nenevarna žival, ki se hrani v glavnem na precej nedostojen način — namreč z mrhovino. Že z največje višine zavoha smrad in se brž spusti na ostanke, ki mu jih prepustijo zveri. Njegovo pogoltnost izkoriščajo Indijanci, ki poginulega konja nastavijo na kraj, nad katerim krožijo kondorji. Vedno lačne ptice se tako nažrejo mesa, da se ne morejo dvigniti v zrak ter nerodno skakljajo po zemlji. Tedaj jih Indijanci z lasom polovijo. Ulovljene živali prodajajo živalskim vrtovom. Kondor je tudi ptica, ki se dvigne

chard III. je imel v svoji postelji vdelano celo blagajno. Šele v 18. stoletju so pričeli spati v posteljah tudi meščani in kmetje, ki so prej spali na slamni in na licanju. Prve železne postelje so napravili leta 1830, za zapornike, prvo posteljo z vzmetmi pa si je izmislil neki upokojeni ladjski kapitan, ki na trdih deskah ni mogel več spati.

KRATKE IZ ASTRONOMIJE

Nedavno so odkrili, da zvezdi dvojčici v ozvezdju Labudu krožita s hitrostjo 2.400.000 kilometrov na uro.

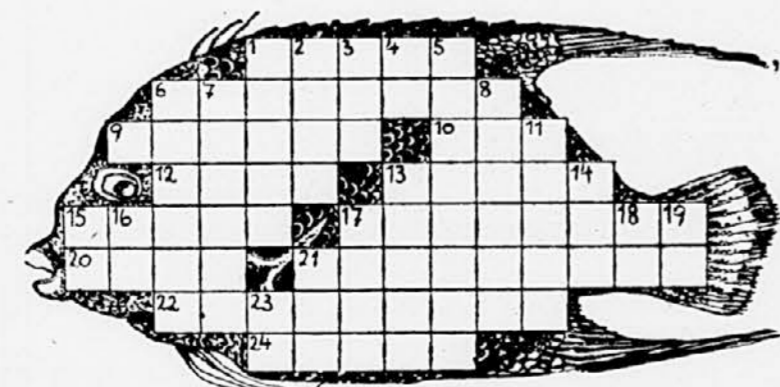
KRALJ PTICEV

Ni večje ujeje med njimi kot je južnoameriški kondor, orjaška gologlava ptica, ki meri čez rozprostrta krila tudi nad tri metre. Čeprav mu ljudje radi pripisujejo huđe

od vseh svojih vrstnic najvišje nad zemljo. Zasedili so ga že v višini 6.000 metrov.

KRIŽANKA „RIBA“

VODORAVNO: 1. Preprosto plavno sredstvo, 6. neodoljiv, trdovraten, 9. takšen, da lahko služi za vzor, 10. vodna žival, 12. načrt za obloko; uniforma, 13. kdor koplje, 15. zraven, 17. naučiti, 20. dobljen z vlivanjem, 21. način izboljšave suhih zemljišč, 22. 1000 metrov, 24. črni pišč.

REŠITEV VODORAVNO: 1. krog, 5. trilonog, 7. Fraga, 8. LO, 10. lava, 11. pas, 12. Ema, 13. Nada, 14. Si, 15. komet, 16. človek, 18. zlat, 19. izpraznim, 26. Irak, 27. Janko (Kiersnik), 28. mak, 29. ker, 30. AP, 31. liga, 32. omelo, 34. rovak.

NAVPIČNO: 1. Nepopustljiv, neprosen, 2. preden, poprel, pred, 3. industrijska rastlina, 4. začetnici planinca, ki je dal postaviti Aljažev stolp, 5. verjeti, biti prepričan, 6. kile, 7. zrel postajati, 8. pogreški, 11. ko, 13. kos kamenine, 14. stopnja v vojski, 15. kratica za Planinski vestnik, 16. star izraz za bivo, 17. okrajšave za Narodni magazin, 18. kratica za to je, 19. dva samoglasnika, 21. neumen, 23. dve črki iz besede lev.

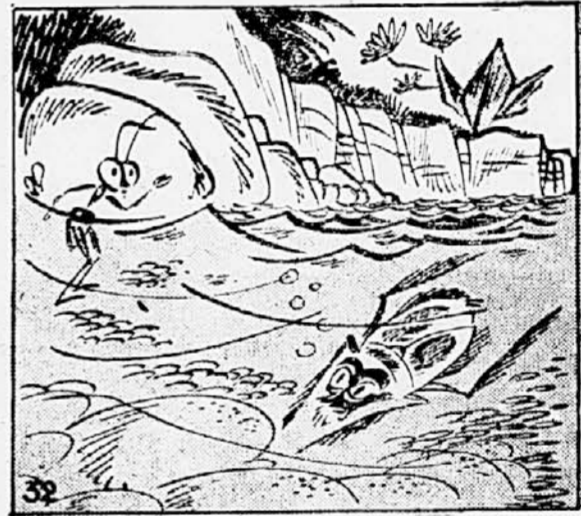
NAGRADE Med reševalci križanke »Kraški gram« sta bili izžrebani MARJETA SOSTARIC iz Ljubljane in KRISTINA BUMEN iz Zabovcev. Naj sporočita, katero knjigo bi radi:

Mali PIKEEC in VELIKI svet

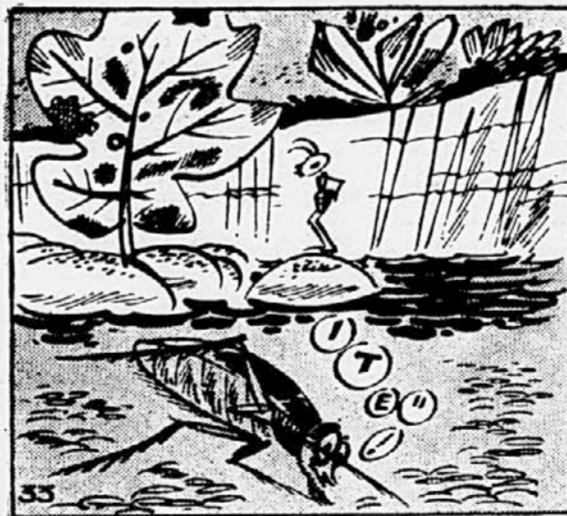
Rise Bregar Marjan

31. — Vidiš, draga botra, ti si pa edino bitje, ki nima ne v glavi ne v nogah (ker jih sploh nimaš), a tudi v trebuhu ne... — je zaključil svojo zamisel Pikeec. Potem se je vpludno poslovil in se podal na kopanje. Bil je res že skrajni čas za to, kajti ta med ga je bil spravljal v lepe neprilike. In tudi: tak pač ne more domov!

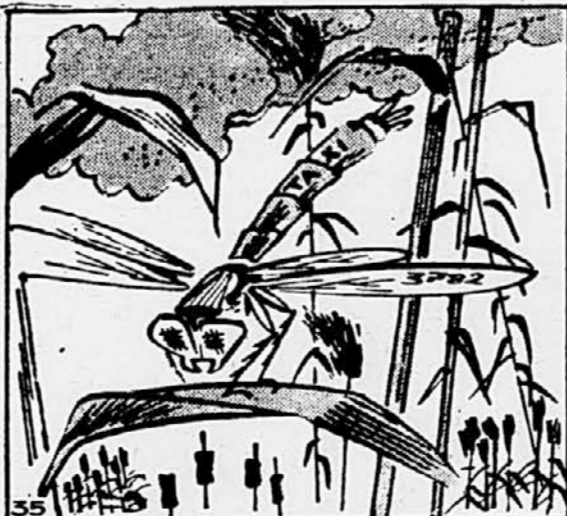
32. — Bistra reka je lahko brzela skozi šumo. — Kam pa pravzaprav teče? — je vprašal Pikeec Obrohlenega Kozaka, ki se je neumorno potapljaj. — V Zuzelijo vendar! — je dejal Kozak in potopil. In ko je spet pomolil nos iz vode, je dostavil: — Sicer pa, oglejte si vendar zemljevid... — in jadrno je izginil pod vodo.

33. — Šele zdaj je Pikeec opazil hrastov list, ki je bil zataknil v breg. Reke so bile žile v listu, ravnine so bile zelene in hribi rjave lise. — Odlično — je vzkljnil Pikeec — tega vzamem s seboj! — Kar izvolite! — je pohitil Kozak. Zadnjih pet črk je poslal kar v mehurčkih iz vode. Pikeec pa si je polskal na obali podolgovat kes borovega lubja.

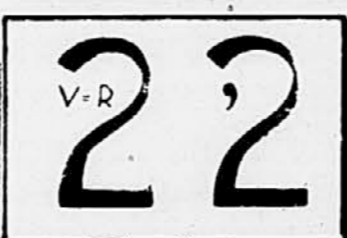
34. — Potem je privlekel zemljevid — hrastov list in ga z veliko težavo zataknil v lubje. K sreči je bil lubadar zvrtil luknjo vanj. In tako je imel Pikeec ladjo. Da, lahko je mravljinca za ladjo! Če je kje težava, potem je v vprašanju, kako jo sploviti!... Tako bi mislil vsakdo, ki ne pozna — helikopterja in njegove vsestranske uporabnosti.

35. — Na listu nad Pikeevo glavo se je zibal in svetil čisto nov zračni stroj. Bil je večidel zelen in ponekod rjav. Na njem se je kosatil napis tovarniške znamke »Kačji pastir«, spodaj pa je imel še evidenčno številko in oznako »Zračni taksli«. In Pikecu je bilo takoj jasno, zakaj je vozilo parkiralo ravno nad mestom, kjer se je gradila barka.

36. — Pikeec si je natovoril na ladjo še veliko jagodo. Nato je odštipnil primerno slamico in zataknil vanjo rosno kapljico, da mu bo služila za lečo. Kajti bilo bi noro početje, odpraviti se na plovbo brez daljnogleda! Ko se je tako opremil, je Pikeec udobno sedel na barko in tlesknil s prsti. — Zzzzzzz! — je zabrncl helikopter nad njim.

RADIO TESLA 53 zamenjan za žensko kolo ali prodam. Ogljed od 16. ure dalje. Knovs, Maistrova 6, Ljubljana. 7792-4

AVTOMOBILSKA STEKLA tripleks in sekurit dobiti pri MISKEC MIRKO brusilnica stekla in ogleda LJUBLJANA Medvedova 38 856-A

KMETIJSKO POSREVJE LOGATEC po prodajali na javni dražbi dne 28. IV. ob 9. uri: parni kotel Astra št. 1, sira kotel 300 lit, sira kotel 200 lit, stabilni motor diesel 7 p, motor kosilnico Fahr, mlatišnico Zmaj 800 mm, vprežno kosilnico, silosno žito, sira kotel, krožno brano — vprežno, rigolno plug — vprežno, 2 robkaca za koruzo — ročna, 3 vinogradniške škropilnice — nabirne, vprežni plug — dvoobrazni, Saks, ter dele vozov. Ogljed in prodaja za državni in zadrzni sektor s pooblastilom od 24. IV. za privatnike na dan dražbe. R 1069-4

UGODNA PRILIKA. Zaradi bolezni prodam: BMW 500 OHW s p. k., Ariel 300 OHW, Puch 250 ter Opel stroj, menjalnik, diferencial in razne druge dele za avto in motorje. Zamenjan tudi za les, strojujno za železo, 720-4

AVTO OPEL-KADET, dobro ohranjen, prodam. Informacije in ogled od ponedeljka dalje. Kodovska ul. 2, Predaljš, 787-4

ZENSKO ITALIJANSKO KOLO prodam. Poizve se v trgovini Masarykova c. 15. 7882-4

SIVALNI ZENSKI STROJ prodam za 20.900 din. Dolenc, Dijaševičeva 32. 7883-4

LEP, BEL, ŠPORTNI VOZICEK prodam. Naslov v ogled. oddelku. 7888-4

DANESKO KOLO, novo, »Bianchi« prodam. Naslov v ogled. oddelku. 7888-4

»VESPO« — brezhibno, ugodno prodam. Ogljed v mehaniki delavnici Ljubljana, Trata 3. 7962-4

OTROSKO POSTELJO s predelom in desko, temno modro obleko, skoraj novo od 7 do 10 let starosti, prodam. Florjančič, Bohoričeva 3. 7965-4

SINDIKALNA PODRUŽNICA, strojni delavnica, Farmova 33, prodaja kompletno jadrnico za 60.000 din. Ogljed vsak dan od 6. do 14. ure. 7959-4

OBESALNO STENO za predobro z ogledalom, poceni prodam. Naslov v ogled. oddelku. 7972-4

MOTOR DKW, 95 cm, prodam. — Ogljed Jager, klavnicna, Ljubljana. 7974-4

VZDILJIVO STEDILNIK, desni, 2 in pol plošče, bele ploščice, prodam. Pelan, Dvorni trg 11. 7824-4

STAVBENI LES za nasipni in stekturni opaž, ugodno naprodaj. — Zeleniški se dopolnje v Malenski ulici 5. 7837-4

KROJASKI SIVALNI STROJ, nov — prodam Naslov v oglednem oddelku. 7854-4

KOMBINIRANO SOBO, politirano prodam, Pohitveno mizarstvo, Reberberger, Vižmarje 113, Sentvid. 7857-4

PISALNI STROJ in sialno orodje prodam. Naslov v ogled. oddelku. 7860-4

SALONSKO GARNITURO s francoskim stilu, zofa in 4 veliki udobni fotelji, prodam. Kalamar, Kranj. Grogovičeva 12, 7861-4

AVTO VEZOR 200, v odličnem stanju, prodam. Rimska cesta 171. 8085-4

MOTORNO KOLO DKW (vojaški) tipa 1944, v brezhibnem stanju in otroški voziček ugodno prodam. Gajetova 28. 8091-4

MOTORNO KOLO 300 cm »Bianchi« ugodno prodam. Vok, Zlato polje, blok 28, Kranj. 8094-4

FIAT 300 »Ljubljana« 1953, v odličnem stanju, prodam. — Ogljed od ponedeljka dalje. 8106-4

OPEL KADET, generalno popraviljen novo ličan, v odličnem stanju — ugodno prodam. Naslov v oglednem oddelku. 8106-4

KLAVIRSKO HARMONIKO, 32 basov (Covelli) prodam. Draga 45. 8108-4

MOSQUITO 50 CCM, prodam. Naslov v ogled. oddelku. 8122-4

NOVO, MASIVNO, POLITIRANO SPALNICO, prodam. Hrenova 8, delavnica. 8134-4

GUMI VOZ 5 t, dve zavori in elek. ganten voz, zapravilivček na polne gume ugodno prodam. Habjan Vinko, Domžale, Industrijska 12. 8130-4

RADIO, ugodno naprodaj. Mestni trg 13/III. 8129-4

MOPED »CUEIOLO« 50 cm, štirikotni, ugodno prodam. Kapušnik, Tona iz partizanski vojskoveci. 8128-4

NOV GUMI VOZ, nosilnost 4 tone, prodam. Zaloška 77, Kozan. 8128-4

STEVEC 10 A, trofazni, prodam. Naslov v ogled. oddelku. Ogljed od delovnikov. 8123-4

KRAVO, ki bo mala teletila, prodam. Toni Jože, Hauptmannova 38, Ljubljana. 8124-4

KUHINJSKO KREDCENO, dobro ohranjeno, ugodno prodam. Sušnik, Cankarjeva 10/II. 8123-4

DKW 500 SBE, s priklopcem in DKW 100, prodam. Naslov v ogled. oddelku. 8124-4

BLISKOVNO LUC za fotografiranje, prodam. Ponudbe v ogled. oddelku. 8119-4

MAGNETOFON, zelo poceni prodam. Naslov v ogled. oddelku. 8126-4

MOSKO, športno kolo, prodam. Siska, Videmska 7 — pri 1103-4

KONCERTNI RADIO z gramofonom, skoraj nov, prodam. Naslov v ogled. oddelku. 8114-4

NA VRATA in kamene stebre pri Lasanu, Pokopališka 14, opozarjam, da jih dvigne v teku 8 dneva, sicer imenovano prodam. 8115-4

OTROSKO POSTELJO in otroško spalnico (češnjav les), ugodno prodam. Ogljed od 15. do 18. ure. Kolodvorska ul. 8. 8138-4

ELEKTRICNI KUHALNIK, novi spec. izdelave, 2 vel. 2 mali plošči (60x80), prodam. Gerbecičeva 20, priti. 8137-4

PISALNI STROJ »OLIVETTI« PORTABLE in sesalec za prah »Simens«, ugodno prodam. Naslov v ogled. oddelku. 8154-4

OTROSKO POSTELJO in otroško spalnico (češnjav les), ugodno prodam. Ogljed od 15. do 18. ure. Kolodvorska ul. 8. 8138-4

ELEKTRICNI KUHALNIK, novi spec. izdelave, 2 vel. 2 mali plošči (60x80), prodam. Gerbecičeva 20, priti. 8137-4

PISALNI STROJ »OLIVETTI« PORTABLE in sesalec za prah »Simens«, ugodno prodam. Naslov v ogled. oddelku. 8154-4

OTROSKO POSTELJO in otroško spalnico (češnjav les), ugodno prodam. Ogljed od 15. do 18. ure. Kolodvorska ul. 8. 8138-4

ELEKTRICNI KUHALNIK, novi spec. izdelave, 2 vel. 2 mali plošči (60x80), prodam. Gerbecičeva 20, priti. 8137-4

PISALNI STROJ »OLIVETTI« PORTABLE in sesalec za prah »Simens«, ugodno prodam. Naslov v ogled. oddelku. 8154-4

OTROSKO POSTELJO in otroško spalnico (češnjav les), ugodno prodam. Ogljed od 15. do 18. ure. Kolodvorska ul. 8. 8138-4

ELEKTRICNI KUHALNIK, novi spec. izdelave, 2 vel. 2 mali plošči (60x80), prodam. Gerbecičeva 20, priti. 8137-4

PISALNI STROJ »OLIVETTI« PORTABLE in sesalec za prah »Simens«, ugodno prodam. Naslov v ogled. oddelku. 8154-4

ZAZIDLJIVA PARCELA v Ljubljani, naprodaj. Naslov v ogled. oddelku. 8083-7

ISICO (leseno, ometano) in 3.000 kvadratnih metrov zemlje, prodam. — Greben Alojz, vas Tihobaj II, pošta Gabrovko. 8093-7

DVOSOBNO STANOVANJE, komfortno, kupim. Posejster, enosobno, možna zamenjava. Naslov v ogled. oddelku. 8102-7

PARCELO, zazidljivo 600 m² v okolici Ljubljane, ugodno prodam. Naslov v ogled. oddelku. 8107-7

KOMFORTNO, enostanovanjsko vilo, takoj vseljivo, prodam v Celju. Celje — Pokopališka 7. 8107-7

ZAZIDLJIVO PARCELO Bežigrad, Siska 400 — 600 kvadratnih metrov kupim. Ponudbe pod »Gotovina« v ogled. oddelku. 8110-7

2/1 SOBNO STANOVANJE, vseljivo v enem letu in obrtni lokal, prodam. Ponudbe pod »Pod Rožom« v ogled. oddelku. 8110-7

STANOVANJSKO HISO s trg. lokalom (zven skupnosti), dvosobno stanovanje, vseljivo s pomočjo prodam. Ponudbe pod »Obrtniki« v ogled. oddelku. 8153-7

DVOSTANOVANJSKO HISO s trg. lokalom, primerna za obrtnika zamenjan za eno ali dva stanovanja, prodam. Ponudbe pod »Ugodno« v ogled. oddelku. 8152-7

KOMISIJSKA TRGOVINA »POSREDNIK« — Ljubljana, realiteta pisarna

Ljubljana, Tavčarjeva 8 — tel. 21011 010 Dvosobno, komfortno stanovanje s pritlikalnimi na Vico — 650.000 din.

560 Zazidljiva parcela v bližini Opnekarne na Vico — 1256 m² — 110 din.

067 HISA, stanovanjska, velike delavnice, vrt, vodna moč, pripravno za tovarniški ogled. v okolici Ljubljane — 4.000.000 din neto.

065 Eno sobno stanovanje s pritlikalnimi in bližnji tovarni Union — 3.000.000 din.

1193 Vilo in polovinska eno tresebno stanovanje z vrtom, Mirje, Gerbecičeva — 1.400.000 din.

068 Dvodružniška hiša z vrtom pri Centru Ljubljana, 3.000.000 din.

051 Eno družniška hiša, dvosobno, komfortno stanovanje vseljivo, v pritličju velik obrtniški lokal, vrt in garaža ob Celovski cesti — Ljubljana — 3.500.000 din. Ugoden nakup.

1655 Posestvo v Krškem, hiša cela vseljiva, 2 ha sadovnjaka in obdelovalna zemlja — vse pri hiši — 3.000.000 din.

005 Eno družniška hiša z vrtom cela vseljiva, tri sobno stanovanje, Vižmarje — Ljubljana — 1.600.000 din.

1374 Zastava ob Trški cesti Vič, 2100 m² — 350 din meter.

069 Celi otok z hišo opremljeno, 3000 m² površine celoga otoka, vseljivo v 1.000.000 din. v bližini Dubrovnika — 1.000.000 din.

100 Dvodružniška hiša z vrtom na Bledu — 3.500.000 din.

071 Vila z vrtom, vseljiva cela na Bledu — 3.000.000 din.

072 Parcela z vsem materialom 638 m² v Novi Jarši — 600.000 din.

049 Tresebno, komfortno stanovanje v Ljubljani — 1.800.000 din. vseljivo takoj.

Poleg gornjih nepremičnin imamo v prodaji še druge hiše, vile, stanovanja, lokale, parcele, posestva, garaje in Ljubljani in drugih krajih Slovenije. R 1169-7

bro in nudi razne usluge. Vse informacije pri: Gunzek, Metelkova 1. 7820-9

IZVRŠIL VSA PLESKARSKA DELA v hiši, koder mi nudi družniško stanovanje s pritlikalnimi. Pismene ponudbe pod »Nagrada« v ogled. oddelku. 7798-9

ISČEVO PRAZNO SOBO kjerkoli in kakršnokoli, lahko klet ali podstrešje, izven mesta. Ponudbe pod »Nagrada« v ogled. oddelku. 7819-9

DVOSOBNO STANOVANJE NA KODLEJEVEM zamenjan za enosobno s kabinetom in kopalnico v I. nadstropju v Siski ali za Bežigradom. Ponudbe v ogled. oddelku. 7819-9

4 IN POL SOBNO STANOVANJE, predsoba, shramba, klet, dvoranica in podstrešje v Mariboru, partizanska 33/II, (100 m od postaje), zamenjan za 3-sobno, kompletno stanovanje v centru Ljubljane. Ponudbe sprejema »TOS«, Ljubljana, Metelkova 15. 8115-9

HONORARNO SLUŽBO hitrega električarja ali oskrbnika, sprejem (s sobo). Ponudbe v ogled. oddelku. 8119-9

SKROMNA, mlada zakonca brez otrok, iščeta kakršno koli sobico. Plačata najvišjo najemnino. Ponudbe pod »Sobica« v ogled. oddelku. 8119-9

OD 8. URE DALJE JE GOSPODINJICA za sobico. Ponudbe pod »Sobica« v ogled. oddelku. 8119-9

SOBICO IN HRANO NUDI ženski ki bi gospodinjala strojno, ki družini, vsaj v dopoldanskih urah. Ponudbe v ogled. oddelku. »Dogovor« — periferija Ljubljane v ogled. oddelku. 8119-9

ENOSOBNO KOMFORTNO STANOVANJE v centru zamenjan za dvosobno, lahko izven centra. Ponudbe pod »Maja« v ogled. oddelku. 7899-9

KMEČKI FANT, kvalificiran, isče stanovanje v Ljubljani ali bližini; v prostem času pomaga pri kmetekem delu. Naslov v ogled. oddelku. R 1194-9

ENOSOBNO STANOVANJE zagreb-Celje zamenjam. Petek, Zagreb, Rijeska 6. Ceromerec. 8119-9

DVOSOBNO KOMFORTNO STANOVANJE v centru Celja zamenjan za podobno v Ljubljani. Ponudbe pod »Celje« — Ljubljana v ogled. oddelku. 8119-9

ZA PRAZNO SOBO nudim visoko nagrado. Ponudbe pod »Plačam leto dni naprej« v ogled. oddelku. 8119-9

ISČEM PRAZNO SOBO, nudim dobro nagrado. Ponudbe pošljite na naslov: Sever Cvitko, Poljanski nasip 14-I, pri Penag. 7899-9

SOBA, lepa, prazna, poseben vhod, v zamenjavo, Ljubljana. Ponudbe v ogled. oddelku. »Udobno« v ogled. oddelku. 7899-9

ABSOLVENT TEHNIKE isče v opremljeno sobo (z ali brez posteljnino), najraje v centru ali za Bežigradom. Plača obiskov. — Ponudbe pod »Brez obiskov« v ogled. oddelku. 7926-9

LOKAL IN SOBO zamenjam za enosobno stanovanje. Sepec, Celovška 101, vhod s ceste. 7919-9

ZA ZANJAM SOBO in dam posojilo za večjo sobo. Ponudbe v ogled. oddelku. »Posojilo«. 7904-9

LEPO DVOSOBNO STANOVANJE V CELJU zamenjam za enako v Kopru ali Izoli. Naslov v ogled. oddelku. 8100-9

državnih sekretariat za notr. zadeve LR Slovenije VZGOJNI POBOLJŠEVALNI DOM, RADEČE pri Zid. m. razpisuje naslednja delovna mesta:

VZGOJITELJA učitelja telesne vzgoje

VZGOJITELJA učitelja glasbe

ELEKTROTEHNIKA absolvent srednje tehnične šole ali z delovodsko šolo, z večletno prakso v strokovni vzgoji vajencev in v poznavanju radiofonije

KOVINOSTRUGARJA mojstra z daljšo prakso v strokovni vzgoji vajencev

STROJNEGA KLJUČAVNICARJA kvalificiranega

AVTOMEHANIKA — SOFERJA MIZARJA kvalificiranega

STENOGRAFOGRAFE ki bi bila večša tudi blagajniškega poslovanja.

Osnovna plača po uredbi z dodatki. Stanovanje je na razpolago. Nastop službe takoj ali po dogovoru. Ponudbe z življenjepisom pošljite na naslov do 1. maja 1957. 1878-R

ZAMENJAM

ZELO DOBER »PORTABEL« pisalni stroj zamenjan za dobro harmoniko, ne izpod 60 basov. Naslov: Tomše, Triglavskva 1.

POSESTI

DVOSTANOVANJSKA HISA, v strogem centru, z lokalom, poceni naprodaj. Ni v skupnosti. ENODRUŽNIŠKO VILO v bližini Ljubljane, kupim. Cena do 4.500.000 din. Zamenjava dvosobnega stanovanja možna. Ponudbe v ogled. oddelku. »Brez posredstva«. 8121-7

KUPIMO

SIVALNI STROJ za šivanje »Zelent« ali vrec kupim. Ponudbe pošljite na naslov: Feldin Frano, Ljubljana, Novi trg 2. 7836-3

BARAKO, zložljivo, 4x4 ali 3x4, kupim. Ponudbe v ogled. oddelku. »Barak«. 8081-5

175 ccm MOTOR, komplet, brez ogrojdja, kupim. Lanšček Ludvik, Fokovci. 7897-5

DINAMO DKW 300 SB, starijša tipa, kupim. Zigon, Ljubljana, Aškercjeva 20. 8029-3

DOBER SIVALNI STROJ kupim na mesečne obroke. Ponudbe v ogled. oddelku. »Švilja«. 8045-5

MAHREN MLIN na vodo kupim. Mihael Tratar, Ljubljana, Celovška 42, pritičje. 7829-5

OSEBNI AVTO DO 1100 ccm kupim. Ponudbe s opisom in navodno ceno pošljite na naslov: Kramar, Kamnik, Titov trg. 7797-5

KUPIMO KOMPRESOR

za 6 atm. od 1 do 2 1/2 m³/min z rezervarjem. Ponudbe v ogled. oddelku pod »Kompresor« 1942-R

KRAVO, dobro mlekarico, kupim. Sever Katarina, Jezica 29. 7800-3

ZENSKO KOLO nemške znamke, lahko malo rabljeno, kupim. Plačam takoj. Naslov v ogled. oddelku. 7800-5

MOSKO ŠPORTNO KOLO, italijansko, kupim. Naslov v ogled. oddelku. 7800-5

AUTOMAT ZA OBDELAVO LESA kupim takoj. Ponudbe pošljite podružnici SP Celje pod »Nagrada«. 7753-5

LEŽAJE (DROMELER) 30-45, kupim. Bončar, Dvor s. p. Se. 8074-5

POZOR!

Twornica mlinskih strojeva

v STUPNIKU pri Zagrebu

TELEFON: 64-04 in 64-58. — TELEGRAM: Mlinostroj. — PRODAJNI ODDDELEK: ZAGREB, MASARYKOVA 26, telefon 36-591.

Je uspela s prizadevanjem svojega kolektiva znižati cene mlinskih valjev, in to:

Vrsta	Dosedanja cena	Nova cena
mlinski valji 500/250	2.400.000	2.280.000
mlinski valji 600/250	2.490.000	2.365.000
mlinski valji 800/250	2.730.000	2.594.000
mlinski valji 1000/250	2.915.000	2.770.000
mlinski valji 1250/250	3.250.000	3.100.000

V kvaliteti valjev prednjačimo. Pri nabavi mlinskih valjev, vseh ostalih mlinskih strojev in silosnih ureditev, se obrnite z zaupanjem na našo tovarno!

1889-R

TOVARNA MOTORNIH KOLES TOMOS KOPER

razpisuje drugo javno PISMENO LICITACIJO

za oddajo obrtniških del pri gradnji upravnega posloplja v Kepru, ki bo v ponedeljek, dne 6. maja 1957 v gradbenem odseku tovarne v Kopru po naslednjem razporedu:

Tek. št.	Vrsta dela	Začetek lic. obravnave	Celotna pror. vred.	Rok dovršitve del za I. etapo	Rok dovršitve celega objekta
1.	Krovška dela	ob 9.30	2.074.500	1. julij 1957	1. april 1958
2.	Mizarska dela	ob 10	15.039.540	1. julij 1957	1. april 1958
3.	Pleskarska in slikarska dela	ob 10.30	3.204.422	15. sept. 1957	15. junij 1958
4.	Ksloilitni tlak	ob 11	5.076.000	1. okt. 1957	1. julij 1958
5.	Steklarska dela	ob 11.30	2.805.942	15. avg. 1957	15. maj 1958
6.	Ključavničarska dela	ob 12	898.375	1. julij 1957	1. april 1958

V I. etapi je izvršiti centralno stopnišče in dva trakta, v II. etapi pa še ostala dva trakta.

Pismene ponudbe v zapečateni kuverti, ki morajo biti opremljene v skladu s predpisi pravilnika o postopku pri javni licitaciji (Uradni list LRS, št. 17/55), morajo biti oddane pol ure pred pričetkom licitacijske obravnave neposredno ali po pošti. V tem primeru je označiti na kuverti:

»NE ODFIRATI — IZROČITI LICITACIJSKI KOMISIJI.«

Varsčino v iznosu dva promila proračunske vsote v obliki garancijskega pisma priložite ponudbi. Tehnična dokumentacija in splošni pogoji so interesentom na razpolago v gradbenem odseku tovarne v Kopru.

TOVARNA MOTORNIH KOLES TOMOS KOPER

1906-R

